Metrics ID	Metrics Deviation
2.4.4	Students are enabled to evolve the following tools of assessment for learning suited to the kinds of learning engagement provided to learners, and to analyse as well as interpret responses

As above mentioned Subject Documents showing the different activities for evolving indicated assessment tools Samples prepared by students for each indicated assessment tool

PRINCIPAL
Jijamata Education Society's
College of Education (B.Ed.)
Nandurbar (Dist.-Nandurbar)

IQAC
Co-ordinator
J.E.S.'s College of Education
Nandurbar (MH)

IQAC
Co-ordinator
J.E.S.'s College of Education
Nandurbar (MH)

कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव .

जिजामाता शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, नंदुरबार .

पाठ टाचण

शैक्षणिक वर्ष :- २०१९ -२०२०

सत्र :- चौथे

विषय :- अध्यापन पध्दती .

नाव :- योगेश मानसिंग गिरासे

हजेरि क्रमांक :- 13

विषय :- समान्य विज्ञाण

वर्ग़ :- इयत्ता 9 वी

घटक :- गतीचे नियम

उपघटक :- विस्थापन आणि अंतर

उद्दिष्टे	**स्पष्टीकरन**
• **ज्ञान:-**	१) विध्यार्थी गती विषयी माहीती सांगतो. २) विध्यार्थी गती म्हणजे काय सांगतो.
• **आकलन:-**	१) विध्यार्थी विस्थापन आणि अंतर म्हणजे हे समजून घेतो.
• **उपयोजन:-**	१) विधार्थी विविध उदाहरणांचा सहाय्याने विस्थापन व अंतर यांचा उपयोग कसा होतो हे सांगतो.
• **कौशल्य :-**	विध्यार्थी विस्थापन व अंतर उदाहरणांचे व प्रयोगांचे निरीक्षण करतो व समजून घेतो.

पाठाच्या पायर्‍या / पाठमुद्दे	शिक्षककृती / विध्यार्थीकृती
• **प्रस्तावना :-**	शिक्षक वर्गात प्रवेश करतात, प्रश्न विचारतात व स्पष्टीकरन देतात. विध्यार्थ्यांना गती म्हणजे काय हे माहीत आहे हे पडताळून पाहतात.
• **हेतुकथन :-**	तरमुलांनो आज आपण गतीचे नियम या घटकातील विस्थापन (Displacement) आणि अंतर (Distance) ह्या उपघटकाविषयी अधीक माहीती मिळवनार आहोत.
• **विषय विवेचन:-** वेगवेगळ्या प्रकारे	१) दोऱ्याच्या सहाय्याने A पासून B पर्यंतचे अंतर आकृती (अ) मध्ये दाखवल्याप्रमाणे मोजा. २) आता पुन्हा A पासून B पर्यंतचे अंतर सरळ तुटक रेषेने दाखवलेल्या मार्गाने मोजा. तुमच्या मते कोणत्या मार्गाने मोजलेले अंतर योग्य आहे ? का ?

फलक लेखन

- **विषय:-** सामान्य विज्ञान
- **घटक:-** गतीचे नियम
- **उपघटक:-** विस्थापन आणि अंतर .

आकृती.

शाळा व घरांची स्थिती.

THANK YOU

जिजामाता शिक्षण संस्थेचे,

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय

नंदुरबार.

(ता.जि.नंदुरबार)

Completed

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय
नंदुरबार

PE 1

मानसशास्त्रीय प्रयोग

वर्ष २०२२-२०२३ FY

PE-1

विद्यार्थ्यांचे नांव सोनवणे विजय प्रकाश

वर्ग : F.Y.B.ed तुकडी : रोल नं. : 04

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	प्रयोगाचे नाव	पान नं.	शेरा
1)	अध्ययन संक्रमण	1	
2)	संकल्पना निर्मिती (concept formation)	4	
3)	स्मरण	8	
4)	अवबोध (Perception)	11	
5)	मुक्त साहचर्य	14	

प्रयोग क्र. 1 अध्ययन संक्रमण

* उद्देश :-

① एका हाताने संपादित केलेले कौशल्य दुसऱ्या हाताकडे किती संक्रमित होते ते पाहणे

② प्रयत्न प्रमाद पद्धतीने अध्ययन प्रक्रियेचा अभ्यास करणे

प्रयोजक प्रयोज्य

* साहित्य :-

डॉ. गोपालस्वामी यांचे आरसा आणि चांदणी उपकरण घंटा, स्टॉपवॉच

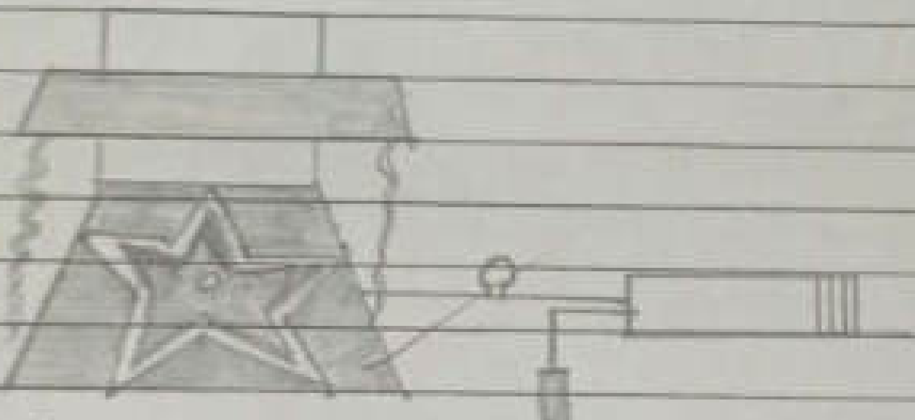

* उपकरणाचे स्वरूप :-

लाकडी फळीवर पत्र्यामध्ये चांदणीच्या आकाराची खाच करून बसवलेली असते. धातूच्या पत्र्यावरील चांदणी आरशात दिसावी म्हणून आकृती दाखविल्या प्रमाणे आरसा असतो. चांदणी प्रयोज्याला प्रत्यक्ष दिसू नये म्हणून स्टॅंडला पडदा लावलेला असतो. लाकडी फळीच्या खालून वायर काढून बॅटरीचे एक टोक चांदणीच्या पत्र्याला आणि दुसरे टोक स्टायलसला जोडलेले असते. स्टायलसचा स्पर्श पत्र्यास आतून किंवा बाहेरून झाल्यास विद्युत मंडलातील दिवा लागतो.

* कृती :-

प्रयोजकाने प्रयोज्याला उपकरणाची माहिती द्यावी त्यानंतर आरसा आणि चांदणी उपकरणाची प्रयोज्या समोर व्यवस्थित मांडणी करावी. यामुळे चांदणीची आकृती प्रयोज्याला फक्त आरशातच दिसेल अशी पडद्याची रचना करावी. आता प्रयोज्याला प्रथम सराव नसलेल्या हाताने (डाव्या) चांदणी पट्ट्याच्या दोन कडांच्या मधून गिरविण्यास सांगावे. प्रयोज्याने आरशात पाहून स्टायलसने चांदणी गिरविण्यास सुरवात करावी. पट्ट्याच्या कोणत्याही कडेला स्टायलस लागला कि दिवा लागेल. प्रयोजकाने दिवा लागला कि चूक म्हणून नोंद करावी. चांदणी पूर्ण गिरविण्यास किती वेळ लागला याची नोंद करावी. नंतर याच प्रमाणे पण सरावाच्या हाताने (उजवा) ४ ते १० वेळा चांदणी गिरविण्यास सराव करावा प्रत्येक वेळेला वेळ आणि चुकांची नोंद करावी. शेवटचा प्रयत्न पुन्हा सराव नसलेल्या हाताने करावा. याही वेळेला वेळ आणि चुकांची नोंद करावी.

* निरीक्षण तक्ता :-

प्रयत्न क्रमांक	1	2	3	4	5	6	7	8		20
वेळ (सेकंद)										
चुका		?								

* आलेख :-

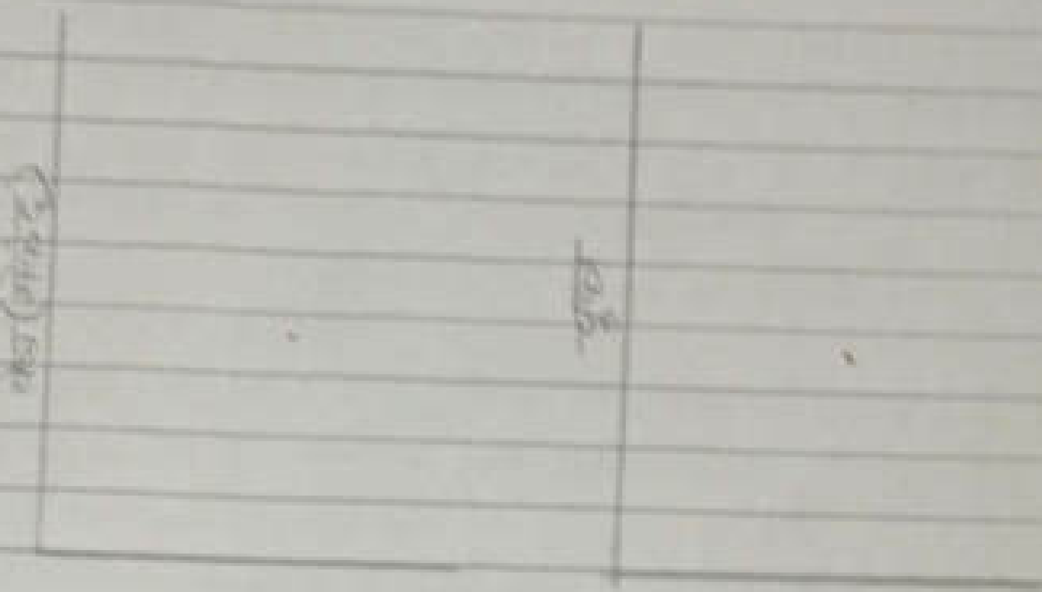

* अंतर्निरीक्षण निवेदन :-

आरशात पाहून चांदणी गिरवितांना कोणत्या अडचणी आल्या ? पहिला प्रयत्न व शेवटचा प्रयत्न यामध्ये कोणता फरक वाटला.

* निष्कर्ष :-

① उजव्या हाताला दिलेल्या सरावाचा उपयोग डाव्या हाताच्या कौशल्यावर होतो. म्हणजेच अध्ययनाचे संक्रमण होते.

② पुन्हा पुन्हा प्रयत्नामुळे चुका कमी होवून अध्ययन घडते.

प्रयोग क्र.२ संकल्पना निर्मीती.

* आदेश :- संकल्पाना निर्मीतीच्या पायऱ्या अभ्यासणे

प्रयोजक प्रयोज्य

* साहित्य :-

प्रत्येक संचात पाच चित्रे असलेले पाच संच. प्रत्येक संचातील पाच चित्रामध्ये एक सरी घटक समान असावा स्टॉपवॉच.

* कृती :-

सर्व चित्रे मिसळून टाकावीत सुचना :- प्रत्येक चित्र या साध्या भौमितीक आकृत्या आहेत प्रत्येक चित्राच्या प्रमाणे एक सांकेतीक नाव लिहा. आकृतीचे निरिक्षण करा. वर्णन थोडक्यात लिहून ठेवा. सांकेतिक नाव ही. लिहून ठेवा. प्रत्येक कार्ड ३० सेकंद दाखवावे. या प्रमाणे सर्व कार्ड दाखवावी साधारणता. तिमनी कार्ड पाहुन झाल्यानंतर आकृतीवरून नावाचा किंवा नावावरून आकृतीच्या स्वरूपाचा अंदाज येतो. का ते पहावे. शेवटी प्रयोजनाचे सांकेतीक नावे वाचावित सांकेतीक नावाच्या संचातील आकृत्यांचे वैशिष्ट विचारावे.

* निरीक्षण तक्ता :-

क्र.	सांकेतिक नाव	तयार झालेली संकल्पना
1)	HOR	
2)	ZAB	
3)	NAL	
4)	CEV	
5)	BIK	

* अंतर्निरीक्षण निवेदन :-

कोणत्या गटातील आकृत्यांमधील समान घटक प्रथम लक्षात आला? कोणत्या गटातील समान घटक लवकर लक्षात आला नाही. समानता शोधण्याचा प्रयत्न केव्हा सुरू झाला?

* निष्कर्ष :- संकल्पना निर्मितीचे टप्पे :-

① प्रत्यक्ष अनुभव हा अनुभवास मिळविणे
② वस्तुगत गुणांचे विश्लेषण करून काही गुणविशेष घेणे (Analysis) ③ समान गुणांचे संकलन करून गट तयार करणे (Synthesis)
④ सामान्यीकरण करणे (Generalisation)
⑤ सामान्यीकरणास अमूर्तरूप देणे (Abstraction)
⑥ शब्दरूपाने संबोध व्यक्त करणे.

* शैक्षणिक महत्त्व :-

① विचार प्रक्रियेचे महत्त्वाचे साधन.
② विषयाच्या आकलनासाठी आवश्यक.
③ संकल्पना स्पष्ट व अचूक निर्माण होणे महत्त्वाचे.
④ चुकीच्या संकल्पना तयार होणार नाहीत या विषयी दक्षता.
⑤ अध्यापनात उद्गामी अवगामी पद्धतीचा वापर
⑥ एका संकल्पनेसाठी विविध प्रकारचे धनात्मक व ऋणात्मक अनुभव देणे आवश्यक
⑦ अनुभवाच्या विश्लेषण - संश्लेषणाची सवय लावावी.

* अनुभूतीचे सातत्य :-

* उद्देश :- अनुभूतीचे सातत्य या प्रवृत्तीचा अभ्यास करणे.

प्रयोजक प्रयोज्य

* साहित्य :- स्टॉपवॉच, घंटा.

* कृती :- प्रथम एक मिनीटपर्यंत ÷÷ असा खुणा करायात. नंतरच्या एक मिनीटपर्यंत ।+। असा खुणा करायात तिसऱ्या भागात ÷।÷। या प्रमाणे दोन मिनीट पर्यंत खुणा कराव्यात. पहिल्या एक मिनिट संपल्यावर प्रयोजकाने घंटा वाजवावी हि मिनीटे संपल्याची सुचना असेल. प्रत्येक प्रयोज्याने उभी चिन्हे काढण्यास सुरवात करावी. दुसरे मिनीट संपल्यावर प्रयोजकाने पुन्हा घंटा वाजवावी. आता प्रयोज्याने एक आडवे एक उभे या प्रमाणे चिन्हे लिहिण्यास सुरवात करावी. दोन मिनीटाच्या विश्रांतीनंतर हिच कृती पुन्हा दोन वेळा करावी.

① BIK हि आकृती पातेल्याची आहे.

② MUR ↑ हि आकृती दिशा दाखवते.

③ CEV D हि अर्धवर्तुळ गोल आहे

④ DEG हि आकृती लवची आहे

⑤ NAL हि आकृती तीन फुलांची आहे.

⑥ CEV L हि काटकोन ची आकृती आहे

⑦ DEG N हि आकृती इंग्रजी अक्षर आहे.

⑧ NAL 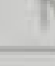 हि आकृती भेलाच्याची आहे

⑨ MUR ← हि आकृती दिशा दाखवते

⑩ BIK 8 हि आकृती आठ अंक दाखवते

⑪ DEG 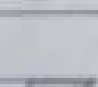 हि आकृती ओवाची आहे

(12) DEG हि आकृती फुलाची आहे.

(13) CEV ↑ हि आकृती कळीची आहे.

(14) CEV Y हि आकृती चोंच दाखवते

(15) MUR Y हि आकृती इंग्रजीतील Y अक्षर आहे.

(16) NAL हि आकृती त्रिकोणाची आहे.

(17) BIK हि आकृती कपाटाची आहे

(18) MUR Y हि आकृती इंग्रजी अक्षर दर्शविते.

(19) NAL L हि आकृती इंग्रजी अक्षर दर्शवते.

(20) MUR T हि आकृती इंग्रजीतील T अक्षर आहे.

(21) CEV हि आकृती कोनाची आहे

(22) BIK हि आकृती चष्म्याची आहे.

(23) BIK हि आकृती फ्रॉकची आहे

(24) DEG हि आकृती कोनांची आहे

(25) NAL हि आकृती चौकोनी रेषांची आहे

प्रयोग क्र ३   स्मरण

* उद्देश :- अर्थपूर्णतेचा धारणेवर होणारा परिणाम अभ्यासणे

* साहित्य :- निरर्थक अक्षरसमुह व अर्थपूर्ण शब्द असलेली कार्डे स्टॉपवाॅच, घंटा.

प्रयोजक	प्रयोज्य
• निरर्थक अक्षरसमुह	• अर्थपूर्ण अक्षरसमुह
① च न ट प	① अ थ ळ क
② ट क म र	② क था य ल
③ स ल त क	③ न प की र
④ क च न प	④ अ ग णि त
⑤ प र ट भ	⑤ भ दी श क्षी
⑥ स न ह ल	⑥ दि ल दा र
⑦ म स र क	⑦ आ म र ण
⑧ क म फ ल	⑧ क र व त
⑨ य क्ष ग न	⑨ गा च ठा ण
⑩ म प र ण	⑩ सु ह य न
⑪ द ट ठ ण	⑪ आ दि वा स
⑫ ध स न स	⑫ प्रि य क र

* पद्धती :-

प्रयोजकाने प्रथम निरर्थक अक्षरसमुह ठराविक क्रमाने दाखवीत जावे पुन्हा एकदा मुळच्याच क्रमाने ती कार्डे प्रयोज्याला दाखवावील त्यानंतर प्रयोज्याला एक मिनीटभर दुसरे कोणतेही स्वरुपाचे कार्य द्यावे उदा. गुणाकार करणे १ ते १०० अंक मोजणे दिलेल्या संख्यांच्या वर्गसंख्या शोधणे इ. याचा उद्देश एवढाच कि, या विश्रांतीच्या काळात प्रयोज्याने पूर्वी पाहिलेले अक्षरसमुह डोळ्यासमोर आणण्याचा प्रयत्न करु नये आता प्रयोज्याला अध्ययन केलेल्या निरर्थक अक्षरसमुहा पैकी आठवणारे अक्षरसमुह लिहिण्यास सांगावे यासाठी पाच मिनीटापर्यन्त वेळ द्यावा.

त्यानंतर पुन्हा अर्थपुर्ण शब्द असलेली कार्ड प्रयोज्याला दाखवावीत पुन्हा एकदा त्याच क्रमाने ती कार्ड दाखवावीत नंतर एक मिनीटभर प्रयोज्याला मानसिक स्वरूपाचे कार्य देऊन पुन्हा काही परिचित शब्द आठवून लिहीण्यास सांगावे.

* निरीक्षण नोंद सकना :-

12 निरर्थक अक्षरसमुहा पैकी आठवलेल्या अक्षरसमुहाची संख्या :- 06

12 अर्थपुर्ण शब्दापैकी आठवलेल्या शब्दांची संख्या = 10

* आत्मनिरिक्षण :-

निरर्थक अक्षर समुह लक्षात ठेवतांना कोणती अडचण आली? निरर्थक अक्षर समुहा पैकी काही अक्षरसमुहाची ना अर्थ लावण्याचा प्रयत्न केला का? एखादा अक्षरसमुह लक्षात राहण्यासाठी एखादी युक्ती वापरली का? अर्थपुर्ण शब्दापैकी काही शब्द परिचयामुळे लक्षात राहिले काय? या बाबत प्रयोज्याने ~~निव~~ निवेदन करावे.

* निष्कर्ष :-

① निरर्थक अक्षरसमुहापेक्षा अर्थपुर्ण शब्द जास्त प्रमाणात लक्षात राहतात.

② निरर्थक अक्षरसमुह लक्षात ठेवणे अत्यंत कठीण असते.

③ आणि परिचयाचे शब्द सहज लक्षात राहतात

* शैक्षणिक महत्व :-

स्मृतीमध्ये अर्थपूर्णतेला अत्यंत महत्व आहे. स्मरण चांगले व्हावयाचे असेल तर त्याचे प्रथम नीट ग्रहण होणे आवश्यक आहे ग्रहण चांगले झाले. तर धारणा चांगली होते.

* प्रयोग क्र. 4 अवबोध (Perception)

* उद्देश :- संवेदनाचे संघटन कोणत्या तत्वांनुसार होते, ते निश्चित करणे.

प्रयोजक

प्रयोज्य

* साहित्य :- विविध आकृत्या.

* कृती :- प्रत्येक आकृती पुरेसा वेळ दाखवली प्रयोज्याने आकृती पाहून तिचा काय बोध होतो, ते थोडक्यात लिहीने सर्व आकृत्या याच पद्धतीने दाखविल्या व प्रयोज्याने झालेला अवबोध थोडक्यात लिहून ठेवलो.

* निरीक्षण तक्ता :-

आकृती उद्दीपकाचे वर्णन (बोध) संघटनाचे तत्व

(a)

?

(b)

* अंतर्निरीक्षण निवेदन :- उद्दीपकांचे वर्गीकरण कोणत्या पद्धतीने केले प्रयोज्याने सांगावे.

* निष्कर्ष :- अवबोध प्रक्रियेत बाह्य उद्दीपकांचे संघटन खालील तत्वानुसार घडते ज्यामुळे ही प्रक्रीया सुलभ होतो.

① समीपता (Proximity)

② सादृश्य (Similarity)

③ सलगता / अखंडत्व (continuity)

④ समावेश (Closure)
⑤ पुर्वानुभव / पुर्वपरिचय (Familiarity)
⑥ मनाची ठेवण / तात्कालिक वृत्ती (Mental set up)

* शैक्षणीक महत्व :-
① इंद्रियांना अनुभव देणारे साहित्य.
② स्पर्शानुभवास संधी केवळ दृक आणि श्राव्य अनुभव देणे पुरेसे नाही.
③ अध्ययन- अध्यापनात प्रत्यक्ष कृतीला महत्व असावे.
④ विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष - अप्रत्यक्ष अनुभवांनी अनुभवविश्व संपन्न करणे.
⑤ अनुभव संकलित स्वरुपात पुर्णाकडुन भागाकडे.
⑥ आशयाचे योग्य वर्गीकरण असावे.
⑦ योग्य पार्श्वभुमी चा उपयोग.
⑧ आकृती - पार्श्वभुमी संबंध स्पष्ट करावा.
⑨ विपरीत बोध टाळवेत चुकांची त्वरीत दुरुस्ती करावी.
⑩ अचुक अनुभव द्यावेत.

* निरिक्षण तक्ता :-

विविध आकृत्या पाहुन तीच्या बोध कशाप्रकारे झाला यावर आधारीत एक निरिक्षण तक्ता प्रयोगाने तयार करावयाचा आहे.

आकृती	उद्दीपकांचे वर्णन	वर्गीकरण
1)	टिंबांच्या साहाय्याने त्रिकोण काढला आहे	सन्निधता
	याच टिंब व काही भरीव व काही कापड आहे	साधर्म्य

	आकृती	उद्दीपकांचे वर्णन	वर्गीकरण
3)		त्रिकोण सारखे कोन त्रिकोण जोडलेला नाही	पुर्वपरिचय
4)		पुस्तक आहे. जे उघडे आहे.	पुर्वपरिचय
5)		छत्री आहे. तरी उघडलेली	मनाच्या कला
6)		विषमभुज चौकोन तान्याच्या बाजुहा सारखे	मनाच्या कला
7)		सफरचंदाचे फळ फळाचा अर्धा भाग	मनाच्या कला

* प्रयोग क्र. 5 मुक्त साहचार्य
(अखंडित पद्धती)

* उद्देश :- कल्पनांच्या मुक्त अखंडीत साहचर्याचा अभ्यास करणे

* साहित्य :- चेतक शब्दांची यादी, स्टॉपवॉच, घंटा,

प्रयोजक ?. प्रयोज्य ?.

* पद्दती :- प्रयोजकाने प्रयोज्याला शांतपणे व मन एकाग्र करून बसून राहण्यास सांगावे आला प्रयोजकाने एक शब्द उच्चारताच प्रयोज्याच्या मनात तत्क्षणी जी प्रतिक्रिया निर्माण होईल ती किंवा त्या शब्दरूपात एक मिनिटभर सांगायच्या प्रयोजकाने हे सर्व प्रतिसाद लिहून घ्यावयाचे व त्यानंतर दुसरा शब्द घ्यावा या प्रमाणे ८-5 शब्दांचे प्रतिसाद लिहून घ्यावे

* आत्मनिरीक्षण :- प्रयोज्याने प्रत्येक शब्दाच्या प्रतिसादाची कारणमीमांसा घ्यावी ती पुढील निरिक्षण नोंद तक्त्यात दाखविल्या प्रमाणे नोंदवावी

* निष्कर्ष :- कोणत्याही शब्दाचा प्रतिसाद देतांना जे शब्द सुचतात ते कोणतेही व कसेही सुचत नाहीत तर ते चेतक शब्दांशी कोणत्या ना कोणत्या रीतीने निगडीत असतात यालाच आपन साहचर्य संबंध असे म्हणतो हे साहचर्य कोणत्या प्रकारांनी व्यक्त होते, ते प्रकार पुढे दिले आहेत आद्यता साधार्म सान्निध्य विरोधा प्रबलता नविनता वारंवारिता हे ते प्रकार होत

* शैक्षणिक महत्व - साधर्म्य किंवा सारखेपणा असलेल्या घटकांचे ठस एकमेकांशी निगडीत होत असतात त्यामुळे कोणत्याही एकाचे स्मरण झाले कि आपोआप दुसऱ्याचेही स्मरण होत असे म्हणून शिक्षकांना विद्यार्थ्यांना साम्य असणारे पाठ्यघटक एकानेकी शिकविल्या विद्यार्थ्यांना ते लक्षात ठेवण्यास सोपे जातात उदा: भूगोलातय्ये समान स्थान असलेले प्रदेश इतिहासामध्ये शिवाजीचे.

अष्टप्रधान मंडळ व अकबराचा नवरत्न दरबार, मराठी मध्ये समानार्थी शब्द, इ.

* निरीक्षण नोंद नक्ता :-

चेतक शब्द	प्रतिसाद	प्रयोज्याने केलेले स्पष्टीकरण	साहचर्य नियम	वेळ (सै)
विमान	आकाश	आकाशात पाहिलेले विमान	सानिध्य	1
	उड्डाण	उड्डाणाच्या वेळेचा आवाज	प्रबलता	
	वैमानिक	विमान चालविणारा	सानिध्य	
	खुर्च्या	विमानातील गुबगुबीत	प्रबलता	
	एअर होस्टेस	खास खुर्च्या, टिव्ही बघि	वारंवारिता	
	अपघात	सिरीयल विमान कोसळताना	प्रबलता	
	विमानतळ	संभाव्य घटना बेंगलोर या पाहिलेला विमानतळ	आवडता	
	कॉम्प्युटर	टीव्ही सारखा दिसणारा मॉनीटर	साधर्म्य	1
	रंगीबेरंगी	टीव्ही वर खूप दिसणारी व्यक्ती	वारंवारिता	
	सिरीयल्स	दररोजचे कार्यक्रम	वारंवारिता	
	चित्रहार	आवडता कार्यक्रम	प्रबलता	
	ॲंटीना	टिव्ही साठी आवश्यक गोष्ट	सानिध्य	
	पैसे	टिव्ही खरेदीसाठी आवश्यक गोष्ट	प्रबलता	
	स्वप्न	मध्यम वर्गीयांचे स्वप्न	विरोध	
	गरज	काळाची गरज.	प्रबलता	

* विरोध :-

ज्या प्रमाणे साधर्म्यानुसार अनुभव एकमेकांशी निगडीत होतात, त्याच प्रमाणे विरोधामुळे देखील विविध अनुभव एकमेकांशी निगडीत असतात. त्यामुळे दोन अनुभवांपैकी एक अनुभव सुचला कि लगेचच त्याच्या विरुद्ध अनुभव सुचतो म्हणुन शिक्षकाने परस्पर विरोधी घटना विद्यार्थ्यांच्या लक्षात आणुन द्याव्यात. विरुद्धार्थी शब्द इतिहासामध्ये परस्पर विरोधी व्यक्तीमत्वे विज्ञानातील परस्पर विरोधी गुणधर्म असलेले पदार्थ इ. याची शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांच्या लक्षात आणुन द्याव्यात.

* सान्निध्य :-

एखादी घटना आठवली कि तिच्या सान्निध्यातील घटना आठवु लागतात. हे सान्निध्य दोन प्रकारचे असु शकते. स्थळ सान्निध्य जसे पुणे आठवले कि मुंबई, जयपुर आठवले कि उदयपुर आठवते काळसान्निध्य एखादी घटना कि त्या वेळीच्या अनेक घटना आठवतात. एखाद्याचे लग्न आठवले कि लग्नापुर्वीची धांदल, लग्नानंतरचे नातेवाईकांचे रुसवे-फुगवे इ. गोष्ट आठवतात. शिक्षकाने वर्गात अध्यापन करतांना एकाच पाठ्यमुद्यासाठी विविध प्रकारचे अध्ययन अनुभव दिले तर त्यापैकी एखादा अनुभव आठवला कि त्यावेळचे इतर अनुभव ही आठवु लागतात.

* नवीनता :-

नुकताच घेतलेला अनुभव स्मरणाच्या दृष्टीने सुलभ असतो म्हणुन परिक्षेच्या वेळी विद्यार्थ्यांनी सालेच्या अभ्यासाची पुन्हा उजळणी करावी.

* प्रबलता :-

जो अनुभव अत्यंत प्रबळ असतो त्याचा ठसा आपल्या मनावर खोलवर कोरला जातो. त्यामुळे तो दिर्घकाल टिकणारा असतो. म्हणुन शिक्षकाने आपले अध्यापन प्रभावी होण्यासाठी उदा. कोरड कथनाऐवजी प्रबळ व समृद्ध असे अनुभव द्यावेत

चित्रे, तक्ते, प्रतीकृती, प्रत्यक्ष वस्तु, प्रात्यक्षिक, कार्य इत्यादींचा वापर करता येईल. विद्यार्थ्यांनी स्वतः एखादी कृती केली तर तो अनुभव अधिक प्रबल ठरतो. म्हणून विद्यार्थ्यांचा कृतीयुक्त सहभाग पाठात घ्यावा.

* प्राथमिक आणि अद्यतता :-

प्रथम घेतलेल्या अनुभव हा मनावर चांगला बिंबतो उदा. आपला कॉलेजमधील पहिला दिवस, शाळेतील पहिला दिवस तसेच शिक्षकांबद्दल प्रथमदर्शी झालेला मत म्हणून शिक्षकाने स्वतः बद्दल विद्यार्थ्यांचे मत प्रथमदर्शनी खराब होणार नाही, याची दक्षता घ्यावी. तसेच एखाद्या विषयाची किंवा पाठाची सुरुवात करतांना आकर्षक करावी हा विषय किचकट आहे. 'हा विषय अवघड आहे' असे सुरुवातीस सांगुन विद्यार्थ्यांमध्ये त्या विषयाबद्दल अकारण भीती किंवा अप्रिती निर्माण करु नये.

जिजामाता शिक्षण संस्थेचे,

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय

नंदुरबार. ता.जि.नंदुरबार

प्रात्यक्षिक कार्य वही

शैक्षणिक वर्ष २०२ -२०२

छात्र अध्यापकाचे नांव : सोनवणे विजय प्रकाश

हजेरी क्रमांक : 04

पेपर क्रमांक : PE-2

प्रात्यक्षिकाचे नांव : ख्रिश्ची मिशनरीज

PE 2

completed.

* ख्रिश्चन मिशनऱ्यांचे शैक्षणिक क्षेत्रातील कार्य :-

शैक्षणिक कार्य :- १) ख्रिश्चन मिशनऱ्यांनी मुंबईत मुलींसाठी शाळा काढल्या इ.स.१८२० पर्यन्त अमेरिकन मिशनऱ्यांच्या शाळांची संख्या २७ होती. इ.स. १८२४ त्यांनी मुंबईत मुलींसाठी स्वतंत्र शाळा काढली. अवघ्या २ वर्षात मुलींच्या ९ शाळा त्यांनी काढल्या तेथे २०० मुली शिकत होत्या.
इ.स. १८३२ मध्ये मुलींच्या १२ शाळा मुंबईत चालत होत्या व तेथे ३०० मुली शिकत होत्या.
इ.स. १८३६ मध्ये बोर्डिंग स्कूलची कल्पना या मंडळीनी अमलात आणली. मुंबईत शाळा सुरू करण्याबाबत डॉ. विल्सन यांनी विशेष पुढाकार घेतला होता. मुंबई बाहेरही काही ठीकाणी मिशनऱ्यांनी शाळा सुरू केल्या इ.स. १८३३ मध्ये पुणे शहरात ख्रिश्चन मिशनऱ्यांनी दोन-तीन शाळा काढल्या होत्या. महाराष्ट्रात मुंबई व पुणे येथे अमेरिकन मिशन व स्कॉटिश मिशन या मिशनरी संस्थानी मुलींसाठी स्वतंत्र शाळा काढल्या मुंबईत फ्री-चर्च विद्यालय ख्रिश्चन मिशनऱ्यांनी चालविले होते.
२) ख्रिश्चन मिशनऱ्यांनी प्रामुख्याने मुलींच्या शिक्षणावर अधिक भर दिला होता. वास्तवीक मुंबई प्रांतात मुलींच्या शिक्षणाची कोणतीही सोय नव्हती. स्त्रियांना शिक्षणाचा हक्कच येथील समाजाने नाकारला होता. या पार्श्वभुमीवर ख्रिश्चन मिशनऱ्यांचे स्त्री शिक्षणाबाबतचे कार्य प्रशंसनीय आहे.
३) ख्रिश्चन मिशनऱ्यांच्या शैक्षणिक कार्याचे एक खास वैशिष्ट म्हणजे कनिष्ट जातीतील मुलांना शैक्षणिक सोयी उपलब्ध करुन देण्याचा त्यांचा प्रयत्न होता. अमेरिकन मराठी मिशनचे कार्य उल्लेखनिय आहे.

* महाराष्ट्रात ख्रिश्चन धर्मप्रसाराचे काम करणाऱ्या ख्रिश्चन संस्था *

खालील सर्व संस्था एकोप्याने व परस्पर सहकार्याने काम करत होत्या.

१) चर्च मिशनरी सोसायटी, मुंबई बायबल सोसायटी (कोकणात केंद्र सुरू केले)

२) स्कॉटिश मिशनरी सोसायटी यांचे आगमन मुंबई शहरात इ.स. १८२२ मध्ये झाले

३) लंडन मिशनरी सोसायटी (सुरत, बेळगाव येथे इ.स १८१५ मध्ये केंद्र सुरू केली

४) अमेरिकन मराठी मिशन संस्था (इ.स. १८१३ मध्ये) या संस्थेची मुहूर्तमेढ मुंबई शहरात रोवली गेली धर्मांतरांच्या प्रकरणी या संस्थेची बदनामी झाली इ.स १८५४ नंतर या संस्थेचे कामकाज बंद पडले शाळा, बोर्डिंग, छापखाना बंद करावा लागला. पोर्तुगीज मिशनरी सोसायटी महाराष्ट्रात कार्यरत नव्हती. ती गोव्यात कार्यरत होती. महाराष्ट्रात पुणे, नगर, नाशिक, सातारा, गुहार, हर्णै, बाणकोट, येथे ख्रिश्चन धर्मप्रसाराची केंद्र होती.

* ख्रिश्चन धर्माकडे आकर्षित करून घेण्यासाठी काय केले *

1) अशिक्षित व मागासलेल्या समाजाच्या विकासासाठी विविध शिक्षण संस्था सुरु केल्या.

2) व्याधींनी व साथीच्या रोगांनी ग्रस्त लोकांसाठी मोफत दवाखाने काढले, मोफत औषध वाटी.

3) दुष्काळ पडल्या नंतर मोफत धान्य देणे.

4) महापुराच्या प्रसंगी मदत करणे.

5) मागासलेल्या लोकांना नियमित आर्थिक मदत.

6) हिंदु धर्मातील अनिष्ट चालीरीती, रुढी, परंपरा यांच्या तुलनेत ख्रिश्चन धर्म कसा आदर्श आहे हे पटवून देणे.

7) गरीब मुलांना पाठ्यपुस्तके मोफत देणे.

8) निराश्रित मुलांसाठी अनाथाश्रम काढणे.

9) ख्रिस्ती धर्माची पुस्तके मोफत वाटप.

ख्रिश्चन मिशनऱ्यांनी महाराष्ट्रात मुंबई, पुणे, नगर, सातारा, मुबर, शिरूर, वाळकोट वगैरे ठिकाणी आपली प्रचार केंद्र काढली होती. ख्रिश्चन मिशनऱ्यांच्या वरील कामांमुळे त्यांच्याबद्दल एक प्रकारची आत्मीयता व सहानुभूती प्रामुख्याने गरीब लोकांना वाटे. धर्मांतराची बहुतांश कारणे हि आर्थिक आहेत.

* रेल्वे, पोस्ट व तारयंत्राचे परिणाम *

१) रेल्वेमुळे बंदरे, शहरे, कारखाने एकमेकास जोडली गेली.

२) कच्चामाल पुरवठारी केंद्रे एकमेकास जोडली गेली.

३) दुष्काळाच्या काळात किंवा अल्प वेळेसही धान्याची व इतर वस्तुंची आयात दुरदुरच्या प्रांतातून त्वरेने करणे शक्य झाले. त्यामुळे दुष्काळाची तीव्रता कमी झाली.

४) रेल्वेने लोकांना प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रोजगार उपलब्ध करून दिले. उदा: इ.स. १९०५ पर्यंत रेल्वेतील कर्मचाऱ्यांची संख्या ३३५००० एवढी होती.

५) सामाजिक गतिमानता वाढली.

६) रेल्वेमुळे जातिव्यवस्था, अस्पृश्यता इत्यादींची बंधने कमी झाली. सामाजिक अभिसरण घडून आले.

७) राजकीय नेत्यांना इतर प्रांतातील नेत्यांशी, कार्यकर्त्यांशी व एकुण जनतेशी संपर्क साधणे रेल्वेमुळे शक्य झाले. त्यामुळे स्वातंत्र्य चळवळीलाही गती आली.

८) रेल्वेमुळे देशांतर्गत प्रवास वाढला. मुंबई व कलकत्ता या शहरांना जोडणारा मार्ग हा विदर्भासारख्या कापूसप्रधान भागातून जात होता. त्यामुळे कापूस मुंबई सारख्या बंदरात नेणे सोपे व सोयीचे झाले. ब्रिटिश सत्ताविरुद्ध होणारे उठाव दडपून टाकण्यासाठी रेल्वे व तारायंत्राचा उपयोग झाला.

* ख्रिश्चन धर्माचा स्वीकार कोणी केला *

ख्रिश्चन धर्मातील समता, मानवतावाद, एकेश्वरवाद या तत्वांचा मोठा प्रभाव भारतीय विचारवंतांवर पडला होता. १९ व्या शतकाच्या प्रारंभी मुंबई प्रांतात ज्या खासमान व्यक्तींनी ख्रिश्चन धर्माचा स्वीकार केला होता त्या व्यक्ती होत्या.

१) विष्णु भास्कर करमरकर.
२) रामकृष्ण विनायक मोडक.
३) नारायन शेषाद्री.
४) बाबा पदमनजी.
५) पंडिता रमाबाई.
६) नीलकंठशास्त्री गोरे.
७) कविवर्य नारायण वामन टिळक
८) गोविंदराव कानो.
९) बाबा गोपाळ जोशी.

संयमी व नम्रपध्दती ख्रिश्चन मिशनऱ्यांनी धर्म प्रसारार्थ वापरल्याने त्यांचे नाव मुंबईत बरेच परिचित झाले होते. ख्रिश्चन धर्मोपदेशकांचा मतप्रचार व कार्यपध्दती यांकडे अनेक उच्चवर्णीय नवशिक्षित तरुण ओढले गेले.

Ujwal?

जिजामाता शिक्षण संस्थेचे,

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय

नंदुरबार. ता.जि.नंदुरबार

प्रात्यक्षिक कार्य वही

शैक्षणिक वर्ष २०२२ - २०२३

छात्र अध्यापकाचे नाव : सोनवणे विजय प्रकाश

हजेरी क्रमांक : 04

पेपर क्रमांक : PE-3

प्रात्यक्षिकाचे नाव : भारतीय शिक्षणतज्ञ

PE 3

* प्रास्ताविक *

भारतातील शिक्षण तज्ञाच्या दृष्टीकोनातून अभ्यासक्रम व त्यांची ध्येय विषयी अहवाल लेखन करणे.

१) शिक्षण तज्ञाचा परिचय :-

२) शिक्षण विषयक विचार :-

३) शैक्षणिक कार्य :-

४) अभ्यासक्रम विषयक विचार :-

५) स्त्री शिक्षण विषयी विचार :-

६) सद्यस्थितीत व त्यांनी सांगितलेल्या अभ्यासक्रमांची गरज :-

७) छात्राध्यापकांचे अभ्यासक्रम विषयीचे मुल्यमापन

८) शिक्षणतज्ञाचे मुल्यमापन :-

९) निष्कर्ष :-

* वैयक्तिक माहिती *

~~फोटो लावणे~~

* जगन्नाथ शंकरशेठ * (मुंबईचे शिल्पकार)

टोपन नाव - नाना शंकर शेठ.

जन्म ता. - १० फेब्रुवारी १८०३

जात :- दैवज्ञ ब्राह्मण (सोनार) होते.

मुंबई शहराचे :- शैक्षणिक, राजकीय जीवनात त्यांनी मोलाचे कार्य केले.

अनेक पदे भूषवली १-) मुंबई प्रांताच्या बोर्ड ऑफ एज्युकेशनमध्ये ते इ.स. १८५०-५६ या काळात सदस्य होते.
२) मुंबई विद्यापीठाचे ते फेलो होते.
३) जी. आय. पी. रेल्वेच्या संचालक मंडळावर ते सदस्य होते.

मुलगा :- विनायक.

मृत्यु :- ३१ जुलै १८६५ रोजी मृत्यू पावले.

* शिक्षण तज्ञांचा परिचय * त्रिवलपट

१० फेब्रुवारी १८०३ हा जगन्नाथ शंकरशेठ यांचा जन्म दिवस ते दैवज्ञ ब्राम्हण (सोनार) होते ठाणे जिल्ह्यातील मुरबाड हे त्यांचे मूळगाव मुरकुटे त्यांचे उपनाम होते. त्यांचे वडील शंकरशेठ यांनी मुंबईत जवाहिऱ्याच्या व्यवसायात मोठी संपत्ती मिळवली होती. त्यांचे वडील ईस्ट इंडिया कंपनी व इंग्रजांचेही सावकार होते. इ.स. १८०० मध्ये त्यांची संपत्ती १८ लाखापेक्षा जास्त होती. त्याची आई लहानपणीच वारली त्यांचा सांभाळ त्यांच्या वडीलांनी केला; पण ते १८ वर्षांचे असतांनाच वडीलही मृत्यु पावले. त्यामुळे अगदी लहान वयातच वडिलोपार्जित व्यवसायाची जबाबदारी त्यांच्यावर पडली त्यांनी आपला व्यवसाय अत्यंत चिकाटीने पार पाडला होता. प्रचंड संपत्ती असुनही त्यांनी चैनीत न राहता आपल्याकडील संपत्ती जनतेच्या हितासाठी खर्च केली. मुंबई शहराच्या शैक्षणिक, राजकीय व सामाजिक जीवनात त्यांनी मोलाचे कार्य केले.

* त्यांनी अनेक पदे भुषवली *

१) मुंबई प्रांताच्या बोर्ड ऑफ एज्युकेशनचे ते इ.स. १८४०-५६ या काळात सदस्य होते.

२) मुंबई विद्यापिठाचे ते फेलो होते.

३) ब्रिटीशांनी त्यांना Justice fo the Peace' (J.P.) हा किताब दिला होता. J.P. चा अर्थ जनतेला न्याय मिळावा म्हणुन राजाने नेमलेला प्रतिनिधी. या पदाचा उपयोग करुण जनतेची गाऱ्हाणी सोडविण्याचा त्यांनी प्रयत्न केला.

४) म्युनिसिपल कमिशनवर त्यांनी सदस्य म्हणुन काम केले

५) जी. आर. पी. रेल्वेच्या संचालक मंडळावर ते सदस्य होते.

* शैक्षणिक कार्य *

१) बॉम्बे नेटिव्ह एज्युकेशन सोसायटीची स्थापना:- इ.स. १८१९ पासुन १८२७ पर्यन्त एल्फिन्स्टन हे मुंबई प्रांताचे गव्हर्नर होते. लोकांच्या जीवनात कमीत कमी हस्तक्षेप करण्याचे त्यांचे धोरण होते. ते विद्या व कलेचे भोक्ता होते. तेथील समाजाला फक्त उत्कृष्ठ प्रशासन देऊन चालणार नाही तर नव्या प्रतीचे शिक्षण देऊन त्यांच्या व्यक्तीत्वाची वाढ केली पाहीजे या निर्णयास ते आले होते. पेशवाईचा नाश झाल्यामुळे ब्रिटीशांवर रुष्ट झालेल्या ब्राम्हणांना खुश करण्यासाठी त्यांनी इ.स. १८२१ मध्ये पुण्याला एक संस्कृत कॉलेज काढले होते.

२) एल्फिन्स्टन हायस्कुल व एल्फिन्स्टन कॉलेजची स्थापना:- मुंबई प्रांताचे पहिले गव्हर्नर एल्फिन्स्टन यांनी शीक्षणक्षेत्रात केलेल्या कार्याचे त्यांच्या निवृत्तीनंतर स्मारक व्हावे अशी नाना शंकरशेठ यांची इच्छा होती. त्यासाठी त्यांनी एक निधी (३ लक्ष रु) जमविला होता. त्या निधीचे ते स्वत: विश्वस्त होते. याच निधीतुन त्यांनी एल्फिन्स्टन हायस्कुल (इ.स. १८२४) तसेच मुंबई शहरातच एल्फिन्स्टन महाविद्यालय (इ.स. १८३४) पण काढले.

३) ग्रँट मेडिकल कॉलेजाची स्थापना:- सर रॉबर्ट ग्रँट (गव्हर्नर) यांच्या मृत्युनंतर सभा भरली तेव्हा. त्यांच्या स्मृतीप्रीत्यर्थ ग्रँट मेडिकल कॉलेज काढण्याची कल्पना त्यांनी मांडली व ती इ.स. १८४५ मध्य पुर्ण केली.. प्रारंभी विद्यार्थी मिळत नसत तेव्हा अनेक सवलती देऊन हे कॉलेज त्यांनी जोपासले इ.स. १८६७ मध्य त्यांनी ग्रँट मेडीकल कॉलेजातील वैद्यकीय शिक्षण मराठी माध्यमातुन शिकवायची व्यवस्था केली.

४) जे.जे. स्कुल ऑफ आर्टची स्थापना:- कलाविषयक शिक्षण परकीयांप्रमाणे भारतीयांना मिळावे यासाठी हि संस्था स्थापण करण्यात त्यांचा पुढाकार होता.

राजकीय कार्य :-

ई.स. १८१८ मध्ये पेशवाईचा अस्त होऊन ब्रिटीश राजवट सुरु झाली. मुंबई इलाख्याचे प्रारंभी सर्वच गव्हर्नर उदारमतवादी होते. ते लोकहिताला प्राधान्य देत असत. नाना शंकरशेठसारखी पहिल्या पीढीतील सार्वजनीक कार्य करणारी मंडळी जनहिता साठी विविध संस्था-संघटना काढत असत. काही संघटना राजकीयही असत. अशीच एक राजकीय संस्था म्हणजे Bombay Association होय. ही संस्था २६ ऑगस्ट १८५२ रोजी मुंबई शहरात सर्व धर्मांचे जातीचे व भाषांच्या प्रतिष्ठित देशी नागरिकांच्या उपस्थितीत स्थापन झाली. त्या सभेच्या बैठकीचे अध्यक्ष नाना शंकरशेठ हेच होते. 'मुंबई इलाख्याच्या सरकारच्या अमलाखाली जे एतद्देशीय राहतात त्यांच्या गरजांची चौकशी करुन या देशाची सुधारणा करण्यास व येथील लोकांची कल्याणवृद्धी करण्यास कोणते उपाय आवश्यक आहेत ते सरकारला नेहमी कळवणे हा या सभेचा मुख्य उद्देश होता.

मुंबई इलाख्याच्या कायदे मंडळाचे पहिले सदस्य होण्याचा मान नाना शंकरशेठ यांनाच मिळाला.

नाना शंकरशेठ हे खऱ्या अर्थाने जनतेचे सेवक होते. सर्वांगिण सुधारणांचे ते पुरस्कर्ते होते. आचार्य जावडेकर यांच्या मते, 'लोकांच्या वतीने सरकारशी बोलणारे व मध्यस्थी करणारे मुंबईतील पहिले पुढारी म्हणजे नानाशंकरशेठ.

इतर कार्य :-

१) मुंबई शहरातील वाढत्या लोकसंख्येला पाणी मिळावे म्हणुन विहिरी तलावाची योजना त्यांनी आखली.
२) भायखळा येथील राणीचा बाग व ऐतिहासिक वस्तुसंग्रहालय त्यांनी सुरू केले.
३) मुंबईत नाटकाचे थिएटर व्हावे म्हणुन त्यांनीच प्रयत्न केले. विष्णुदास भाव्यांची नाटके नानांनी स्वतःच्या वाड्यात जागा देऊन उभारलेल्या थिएटरात केली.
४) ब्रिटीश राजवटीतील वर्णभेद नाहीसा व्हावा पाहिजे असा विचार त्यांनी पुढे मांडला.
५) स्मॉल कॉज कोर्टातील खटले चालविण्याचा अधिकार हा फक्त बॅरिस्टर ही पदवी संपादन करणाऱ्या लोकांनाच होता. नानांनी आपले वजन खर्च करून या कोर्टात खटले चालविण्यास वकीलांनाही परवानगी मिळवुण दिली.
६) इ.स. १८३७ मध्ये भिवंडी येथे हिंदु-मुस्लिम दंगल झाली. प्रकरण कोर्टात गेले. कोर्टाने हिंदुच्या विरोधात निकाल लागला. याप्रकरणी नाना शंकरशेठ यांनी लक्ष घातले त्यांनी गव्हर्नरची भेट घेऊन या खटल्याची फेरतपासणी केली व दंगेखोरांना कडक शिक्षा देऊन हिन्दुंना न्याय मिळवुन दिला.

जिजामाता शिक्षण संस्थेचे,

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय

नंदुरबार. ता.जि.नंदुरबार

प्रात्यक्षिक कार्य वही

शैक्षणिक वर्ष २०२२ - २०२३

छात्र अध्यापकाचे नाव : सोनवणे विजय प्रकाश

हजेरी क्रमांक : 04

पेपर क्रमांक : PE - 4

प्राध्यापकाचे नाव : योगा अहवाल

PE 4

दंडस्थितीतील (उभ्यास्थितीतील) आसने.

1) वृक्षासन.
2) वीरासन.
3) त्रिकोणासन.
4) शीर्षासन.
5) ताडासन.

1) वृक्षासन :-

वृक्ष म्हणजे झाड हे आसन करतांना शरिराची स्थिती ही एखाद्या वृक्षासारखी दिसते. वृक्षासन या नावातच या आसनाचं वैशिष्ठ सामावले आहे. म्हणून आसनाला वृक्षासन म्हटले आहे. बहुतांशी आसने करतांना आपण आपले डोळे बंद ठेवतो पण शरीराचा तोल सांभाळण्यासाठी या आसनाचा डोळे उघडे ठेवतो.

कृती :-

1. हात शरीराच्या बाजुला ठेवून ताठ उभे रहावे.
2. उजवा पाय उचलून, वाकऊन उजवे पाऊल डाव्या मांडीच्या खालील भागात घट्ट रोऊन उभे रहावे.
3. डावा पाय ताठ आहे ना याची खात्री करावी तोल सांभाळावा.
4. तोल प्राप्त झाल्यावर दीर्घ श्वास घेत दोन्ही हात डोक्यावर न्यावेत नेहमीच एकत्र जुळवून नमस्ते मुद्रा करावे
5. थोड्या अंतरावरील एखाद्या गोष्टीवर नजर स्थिर करावी नजर स्थिर राखल्याने तोल सांभाळला येतो. पाठीचा कणा ताठ व शरीर रबरासारखे ताणलेले असु द्यावे. दीर्घ श्वसन सुरु ठेवा. प्रत्येक बाहेर जाणाऱ्या श्वासाबरोबर शरीर आणखी विश्राम करत राहु द्या चेहऱ्यावर सुंदर हास्य ठेवत आपले लक्ष श्वासावर राहु द्यावे.
6. संथ श्वास सोडत हात शरीराशेजारी खाली घेऊन यावे उजवा पाय खाली आणावा
7. हात शरीरा शेजारी ठेवत ताठ उभे राहावे.
8. आता डावा पाय उजव्या मांडीवर नेत हे आसन परत करावे.

घ्यावयाची काळजी :-

जर अर्धशिशी, निद्रानाशाचा त्रास असेल, कमी/उच्च रक्त दाब असेल तर हे आसन करू नये. उच्च रक्त दाब असणाऱ्यांनी हे आसन हात वर न उचलता करावे, जेणे करून रक्तदाब वाढणार नाही.

<u>फायदे</u> :-

1. या आसनाने एकाग्रता व संतुलन शक्ती वाढते.
2. या आसनामुळे नवचैतन्य निर्माण होते पाय, पाठ आणि हातामध्ये ताण निर्माण होऊन तरतरी निर्माण होते.
3. सायटिका बरा होण्यास मदत होते.
4. पाय मजबूत बनतात. तोल राखता येतो आणि कंबर सुडौल होते.

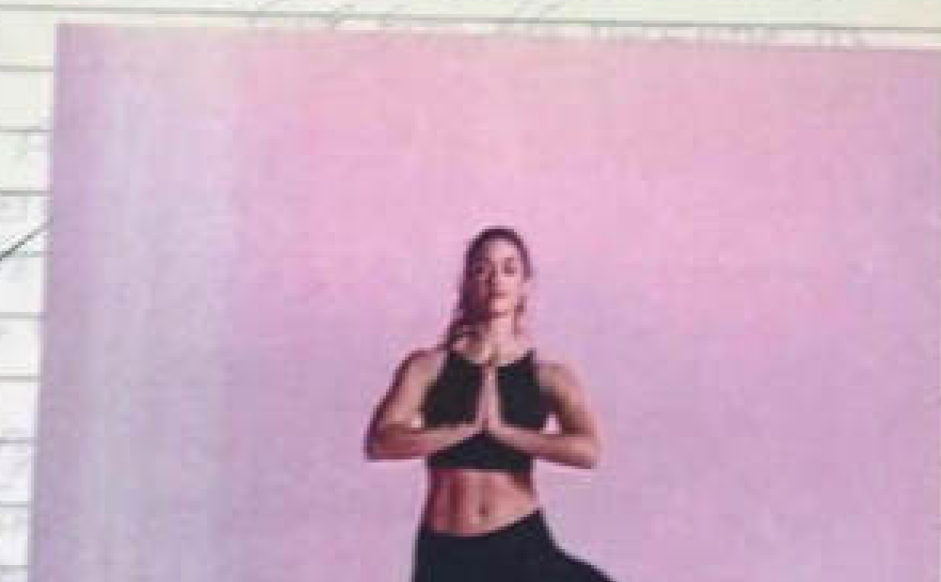

२) वीरासन :-

वीर म्हणजे शुर या अभ्यासामुळे हात, पाय मजबुत होतात. वज्रासन आणि वीरासनमध्ये फारसा फरक नाही वीरासनाला दुसरही अटी आहेत.

* कृती :- ① दंडस्थितीत डावा पाय पुढे टाकुन पाऊल जास्तीत जास्त पुढे न्यावे.

② नमस्काराप्रमाणे जोडलेली दोन्ही हात पुढुन जास्तीत जास्त थ न्यावे. ③ मान, पाठ मागे वाकवावी.

④ उजवा पाय गुडघ्यात मांडीत ताठ ठेवावा.

⑤ डावा गुडघ्या पुढे काटकोनात यावा. हे आसन पाय बदलुन दोन्ही अंगांनी करावे.

फायदे :-

① पाय, कमर, पाठ, उलट दिशेने वाकल्याने मकसुदपीव रक्तपुरवठ्यास मदत होते.

② पोटातील स्नायुंवर ताण पडल्याने मेद कमी होण्यास मदत होते.

३) त्रिकोणासन:-

या आसनामध्ये शरीराचा आकार त्रिकोणी होतो म्हणून त्यास त्रिकोणासन म्हणतात.

* कृती:-

① सरळ उभे रहा. दोन्ही पायांमध्ये ३ ते ४ फुट अंतर ठेवा.

② उजवे पाऊल ९० अंशामध्ये तर पाऊल १५ अंशामध्ये उजवीकडे फिरवा.

③ तुमच्या उजव्या पायाची टाच आणि डाव्या पायाचा कमानी भाग एका रेषेत असु द्या.

④ दोन्ही पावलांची पकड जमीनीवर घट्ट आहे याची खात्री करून घ्या व शरीराचे वजन दोन्ही पायावर समान असु द्या. ⑤ एक दीर्घश्वास आत घेऊन, श्वास सोडत सोडत कमर सरळ ठेवत उजवा हात जमीनीकडे नेत डावा हात रेषेत येऊ द्या.

⑥ कमरेत न वाकता सहज सहजी शक्य होईल अशा रीतीने उजवा हात उजव्या पायाच्या घोट्यावर किंवा जमीनीवर पायाजवळ ठेवा. डावा हात खांद्यातुन सरळ रेषेत ठेवत छता कडे ताना. डोके सरळ किंवा डावीकडे वळवा. नजर डाव्या हाताकडे ठेवा.

⑦ तुमचे शरीर पुढे किंवा मागे न झुकता बाजुला झुके आहे याची खात्री करून घ्या. ओटीपोट व छाती पुर्ण उघड ठेवा.

⑧ शरीर स्थिर ठेवुन थोडासा आणखी ताण वाढवा. दीर्घ श्वसन सुरू ठेवा. प्रत्येक श्वासा बरोबर शरीराला आणखी विश्राम द्या. आपले लक्ष शरीर आणि श्वासावरच असु द्या.

⑨ श्वास आत घेत उभे रहा. दोन्ही हात शरीराजवळ आणा, पाय सरळ एकत्र करा.

⑩ याच कृतीने डाव्या बाजुने हे आसन करा.

④ पचन क्रिया सुधारण्यास मदत होते.
⑤ अकारण भीती आणि ताण तणाव कमी होतो.
⑥ मायटीका पाठदुखी कमी होते.
⑦ बद्धकोष्ठता, गॅस आणि मधुमेहाला यामुळे दूर ठेवता येते.
⑧ लठ्ठपणा कमी करण्यास आणि शरीर सुडौल करण्यास हे आसन सहाय्यभुत ठरणार आहे.
⑨ मन, मेंदू, मज्जा संस्था यांचे आरोग्य सुधारते.
⑩ लहान मुलांना उंची वाढवण्यास सहाय्य करणारे हे आसन आहे.

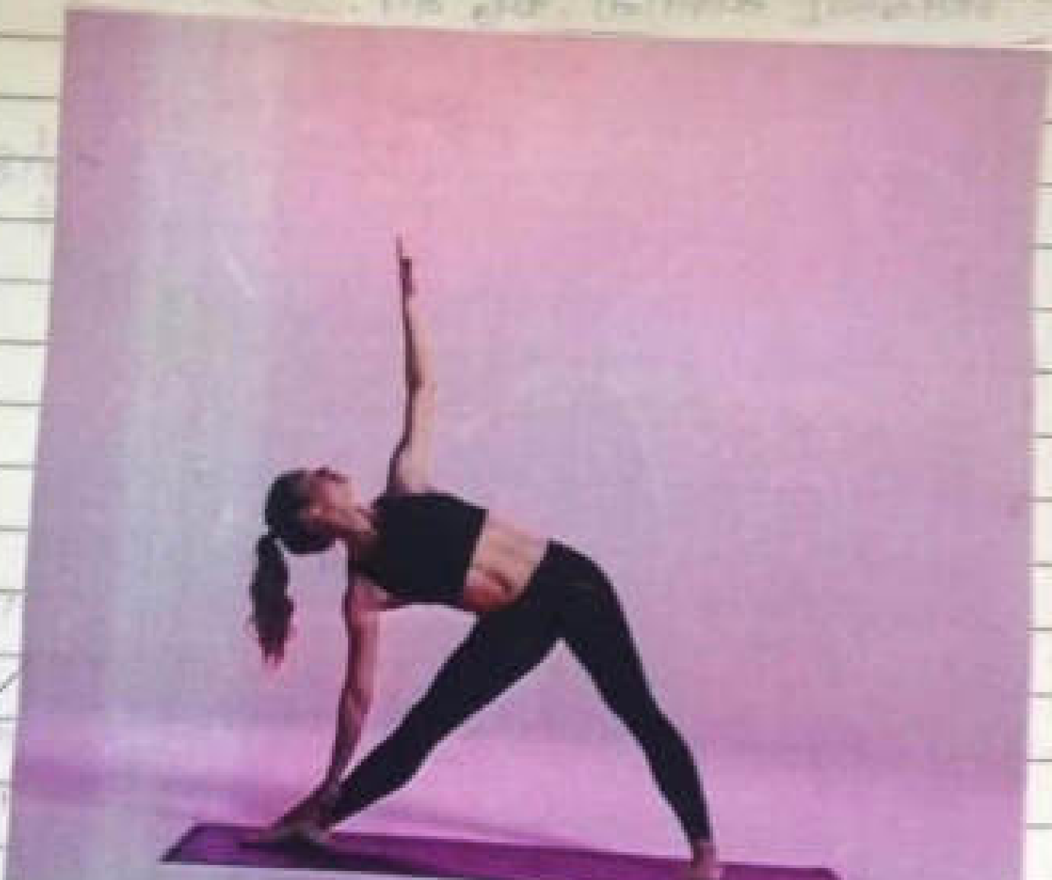

१) शीर्षासन :-

शीर्षासनाला आसनाचा राजा म्हणतात. हे आसन सोप नाही. हे करतांना खबरदारी घ्यावी लागते. या आसनाच्या नावावरुन स्पष्ट होत की हे आसन शीर्ष म्हणजे डोक्याशी संबधीत आहे. या आसनात संपुर्ण भार डोक्यावर देऊन हे आसन केल जात.

कृती :-

① सुरवातीला शीर्षासन भिंतीचा आधार घेऊन योग शिक्षकाच्या देखरेखीतच कराव.

② प्रथम डोक्याखाली ठेवण्यासाठी एखाद जाड कापड गुंडाळुन त्याची चादी करावी.

③ दोन्ही हाताची बोटे एकमेकात गुंतवा आणि कोपऱ्यापर्यंत हात जमिनीवर टेकवा. एकमेकात अडकवलेली बोटेही मघोमघ ठेवा.

④ लक्षात ठेवा कि, डोक्याचा वरचा भाग गादीवर व गुडघे जमीनीवर टेकलेले असावेत.

⑤ शरीराचा भाग मानेवर तसेच कोपरांवर संतुलीत करावा. ⑥ एका गुडघा दुमडुन हळुहळु वर उचलावा त्याचबरोबर दुसरा गुडघा दुमडुन हळुहळु वर उचलावा.

⑦ आता पाय समांतर रेषेत येतील असे ठेवावेत. सुरवातीला घाई करु नये.

⑧ पाय एकदम मागे करायला जाऊ नका, कारण मागे पडण्याची भीती असते.

⑨ अशा अवस्थेत असतांना श्वासाची गती सामान्य राहु द्यावी डोळे बंद ठेवावेत

⑩ पुर्वावस्थेत येण्यासाठी हळुहळु पाय खाली घ्यावेत एकदम पाय खाली घेतलेत तर मानेला झटका बसण्याची शक्यता असते.

⑪ आपापल्या प्रकृतीनुसार शीर्षासनानंतर श्वसन करा. किंवा उभे रहा. कारण शीर्षासन केल्यामुळे रक्ताचा प्रवाह पुर्णपणे डोक्याकडे जातो.

* खबरदारी :-

① ज्यांचे कान वाहतात किंवा दुखतात त्यांनी हे आसन करू नये.

② जवळचा चष्मा असेल किंवा डोळे कमजोर असणाऱ्यांनी हे आसन करू नये.

③ ज्यांना हृदय विकार आहे तसेच ज्यांची कमरे दुखते असणाऱ्यांनीही हे आसन करू नये.

④ व्यायाम केल्या केल्या हे आसन करणे टाळावे कारण या आसनासाठी शरीराचे तापमान सामान्य असण्याची आवश्यकता आहे.

⑤ सर्दी-पडसे असणाऱ्यांनीही हे आसन करणे टाळावे.

फायदे :-

① मेंदुपर्यंत रक्तपुरवठा जास्त होतो. डिप्रेशन कमी होऊन स्मरणशक्ती वाढते.

लहान वयात केस गळणे किंवा पांढरे होणे या त्रास असतो. त्यांनाही या आसनातुन मुक्तता मिळते.

④ या मुळे डोळे, कान, नाक, यांना आरोग्य मिळते ⑤ पाचक क्रियेस लाभ, थायरॉईड ग्रंथी सक्रिय होतात ⑥ अशक्तपणा व लठ्ठपणा दुर होते

(३) **ताडासन :-**

या आसनात शरीराला ताण देऊन, टाचा उंच करून तळव्यावर उभे रहावे लागते. शरीराची स्थिती ताडाच्या झाडाप्रमाणे होते म्हणून यास ताडासन म्हणतात.

कृती :-

(१) श्वास घेत घेत दोन्ही हात बाजूने खांद्याच्या रेषेत आणून तळवे आकाशाच्या दिशेने ठेवा.
(२) दोन्ही हाताचे दंड कानाला लागतील असे डोक्यावर न्या. (३) शरीराचा भार पायाच्या पंजावर देऊन टाचा उचला. हाताची बोटे ताणून शरीर वरच्या दिशेने ताना.
(४) या आसनाच्या अंतीम स्थितीत श्वासोच्छ्वास रोखून न ठेवता नैसर्गिक श्वसन चालू ठेवा.
(५) डोळ्यासमोरील एका बिंदुवर दृष्टी स्थिर ठेवा.
(६) आसन सोडतांना हळुवार टाचा टेकवा. हात सैल करून तळव्याची दिशा जमीनीकडे वळवून वळवुन हात खाली आणा.

* निषेध :- कुबड किंवा मणक्याचे तीव्र दोष, आंदे, कोपर, घोटा वेदना व सुज इ. अवस्थेत आसन टाळावे.

Very good.

जिजामाता शिक्षण संस्थेचे,

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय

नंदुरबार. ता.जि.नंदुरबार

प्रात्यक्षिक कार्य वही

शैक्षणिक वर्ष २०२२ - २०२३

छात्र अध्यापकाचे नाव : सोनवणे विनय प्रकाश

हजेरी क्रमांक : 04

पेपर क्रमांक : CPS-2 2- [illegible]

प्रात्यक्षिकाचे नाव : वार्षिक नियोजन - इतिहास

CPS 4

जिजामाता शिक्षण संस्थेचे,

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय नंदुरबार.

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की,

श्री/कु./सौ. सोनवणे विनय प्रकाश [F.Y.B.Ed]

याने / हिने शैक्षणिक वर्ष २०२२ - २०२३ मध्ये

घटक नियोजन, वार्षिक नियोजन, घटक चाचणी व निकाल तक्ता

हे प्रात्यक्षिक कार्य यशस्वीरित्या पूर्ण केलेले आहे.

करिता प्रमाणपत्र देण्यात येत आहे.

सही	सही	सही
मार्गदर्शक	विभाग प्रमुख	प्राचार्य

* वार्षिक पाठ नियोजन *

* नमुना = अध्यापनासाठी उपलब्ध तासीका ठरवणे.

* वर्षभरातील दिवस :- ३६५

1) * सुट्टीचे दिवस :- उन्हाळी सुटी = ५१ दिवस
दिवाळी सुटी = २० दिवस
नैमित्तीक सुट्या = 15 दिवस
वर्षभरातील सुट्या = ५५ दिवस
एकुण सुट्या = 120 दिवस

2) परीक्षा दिवस :-

	चाचणी क्र.1	6 दिवस
	प्रथम सत्र	12 दिवस
	चाचणी क्र.2	6 दिवस
	द्वितीय सत्र	12 दिवस
	एकुण	36 दिवस

3) गॅदरींग, विविध स्पर्धासाठी :- २५ दिवस.
4) उत्तर पत्रिका तपासणे, निकाल त.करणे 15 दिवस.

- अध्यापना साठी उपलब्ध न होणारे दिवस. 120+36+25+15
= 185 दिवस.

- अध्यापनासाठी उपलब्ध होणारे दिवस 365 − 185
180 दिवस

इतिहास विषयासाठी आठवड्यात 6 तासिका दिलेल्या आहेत.

एकुण अध्यापनाच्या तासिका − 100 तासिका.

इयत्ता ८ वीच्या इतिहासाच्या पाठ्यक्रमात एकुण २० घटक दिलेले आहेत. त्याची विभागणी व अध्यापन तासिका पुढील तक्त्यात दिले आहेत.

क्र.	घटकाचे नाव	तासिका	महिना
1	इतिहासाची साधने	5	जुन
2	युरोप आणि भारत	7	
3	ब्रिटीश सत्तेचे परिणाम	6	
4	१८५७ चा स्वातंत्र्य लढा	3	जुलै
5	सामाजीक व धार्मिक प्रबोधन	9	
6	स्वातंत्र्य चळवळीचा युगास प्रारंभ	15	
7	असहकार चळवळ	7	ऑगस्ट
8	सविनय कायदेभंग चळवळ	6	
9	स्वातंत्र्य लढ्याचे अंतिम पर्व	7	सप्टेंबर
10	सशस्त्र क्रांतीकारी चळवळ	8	
11	समतेचा लढा	4	
12	स्वातंत्र्य प्राप्ती	5	ऑक्टोबर
13	स्वातंत्र्य लढ्याची परिपुर्ती	4	
14	महाराष्ट्र राज्याची निर्मीती	11	नोव्हेंबर
15	संसदीय शासन पद्धतीची ओळख	5	
16	भारताची संसद	18	डिसेंबर
17	केंद्रिय कार्यकारी मंडळ	10	जानेवारी
18	भारतातील न्यायव्यवस्था	10	फेब्रुवारी
19	राज्यशासन	5	मार्च
20	नोकरशाही	10	
	एकुण	180	

* घटक संविधान *

क्र. No	उपघटक Sub unit	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	इतर	एकूण प्रश्न	एकूण गुण
१	इतिहासाची साधने		२(१)			✓	२(१)	२
२	युरोप आणि भारत	१(१)					१(१)	१
३	ब्रिटिश सत्तेचे परिणाम		२(१)				२(१)	२
४	१८५७ चा स्वातंत्र्य लढा	१(१)				✓	१(१)	१
५	सामाजिक व धार्मिक प्रबोधन	१(१)	३(१)				१(१)	१
६	स्वातंत्र्य चळवळीच्या युगाचा प्रारंभ	१(१)		२(१)			२(१)	२
७	असहकार चळवळ				२(१)		२(१)	२
८	सविनय कायदेभंग चळवळ					✓	२(१)	२
९	स्वातंत्र्य लढ्याचे अंतिम पर्व	१(१)				✓		१
१०	सशस्त्र क्रांतिकारी चळवळ	१(१)				✓		१
	एकूण	५(५)	२(१)	२(१)	२(१) ४(१)		४(१) ३(२) (१८)	२५

[illegible]

क्र.	उपघटक	गुण	टक्के
①	इतिहासाची साधने	२	८
②	युरोप आणि भारत	[illegible]	४
③	ब्रिटीश सत्तेचे परिणाम	२	८
④	१८५७ चा स्वातंत्र्य लढा	१	४
⑤	सामाजीक व धार्मिक प्रबोधन	१	४
⑥	स्वातंत्र्य चळवळीच्या युगास प्रारंभ	[illegible]	[illegible]
⑦	असहकार चळवळ	[illegible]	८
⑧	सविनय कायदे भंग चळवळ	[illegible]	८
⑨	स्वातंत्र्य लढ्याचे अंतिम पर्व	१	४
⑩	सशस्त्र क्रांतिकारी चळवळ	[illegible]	[illegible]
		२५	१००%

* घटकचाचणी नमुना *

विषय :- इतिहास — इ.८वी

घटक :- आपली लोकशाही व संसद — गुण - २५

वेळ :- ४० मि

प्रश्न १ला. रिकाम्या जागा भरा.

① लोकांनी लोकांकरीता चालविले राज्य म्हणजे --- होय

② आपल्या देशात --- पद्धतीने राज्यकारभार चालविला जातो.

③ निवडणूक व्यवस्थित पार पाडण्यासाठी --- आयोग काम करतात

④ भारतात वयाचे --- वर्षे पूर्ण करणारी व्यक्ती मतदान करतात.

प्र.२रा. एकावाक्यात उत्तरे लिहा. - ४ (५)

(१) आपल्या देशात कोणती मतदान पद्धती वापरतात.
(२) संवेधानीक मुल्ये कोणती. ते सांगा
(३) आपल्या देशात किती वर्षांनी निवडणुका होतात.
(४)

प्र.३रा - खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१०)

(१) संविधान म्हणजे काय.
(२) संवैधानिक मुल्य स्पष्ट करा.

प्र.४था. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (२)

(१) लोकशाही म्हणजे काय.
(२) प्रौढ मतदान पद्धती स्पष्ट करा.

जिजामाता शिक्षण संस्थेचे,

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय नंदुरबार

EPC 5

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय नंदुरबार

Completed

सूक्ष्म अध्यापन पाठ टाचण पुस्तिका

वर्ष २०२२ - २०२३

विद्यार्थी शिक्षकाचे नाव सोनवणे निलम प्रकाश

रोल नंबर ०५ तुकडी

अध्यापन पद्धती :- १) प्रथम अध्यापन पद्धती - इतिहास

२) द्वितीय अध्यापन पद्धती - मराठी

गट नंबर

गट प्रमुख प्राध्यापक

अनुक्रमणिका

पान क्र.	अध्यापन पध्दती	घटकाचे नांव	दिनांक	शेरा
१		संस्कृती	01/03/2023	
२		[illegible]	16/03/023	
3		इतिहासाची साधने	20/03/2023	
४		माय (कविता)	05/04/023	
5		आदर्श राज्य करता	12/06/2023	
६		[illegible]	18/06/2023	
7		हडप्पा संस्कृती	28/06/023	
8		व्याकरण	03/6/023	
९		मुलांशी संघर्ष	08/6/023	
10		आली लिहि भाली	16/6/023	
11		संस्कृती	12/7/023	
१२		माय (कविता)	13/7/023	

वर्ग प्रमुख
अध्यापकाची सही

विजयमाला शिक्षण संस्थेचे,

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, नंदुरबार.जि.नंदुरबार

सूक्ष्मपाठ टाचण

कौशल्य-प्रस्तावना

विद्यार्थी शिक्षकाचे नाव : सोनवणे निलेश प्रकाश

इयत्ता : सहावी तुकडी : दिनांक : २१/०५/२०२३

घटक : संस्कृती उपघटक : हडप्पा - संस्कृती

शैक्षणिक साधन : हडप्पाकालीन स्नानगृह आणि घरांची चित्रे अध्यापन/पुनर्अध्यापन : अध्यापन

पूर्वज्ञान : विद्यार्थ्यांना सध्याच्या घरांची रचना व स्नानगृहे यांची माहिती आहे.

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	उपकौशल्य
प्रस्तावना :- विद्यार्थी मित्रांनो, सध्याच्या शहराची रचना माहीत आहे का? बरं; तर सध्याच्या शहराची रचना ही मोठमोठ्या इमारती, खेळण्यासाठी मैदाने, दळणवळण साठी रस्ते व रस्त्यावर तसेच सार्वजनिक संडासे दवाखाने या सारख्या सुविधांनी सुसज्ज असतात.	विद्यार्थी श्रवण करतो	प्रश्नकौशल्य
विद्यार्थी मित्रहो, तुम्हाला गड व किल्ले माहीत आहेत का? मध्ययुगीन काळात राजे व महाराजांनी बांधलेली किल्ले तर त्यांची रचना कशी असते निरीक्षण केले का? किल्ले बांधण्यासाठी दगडांचा वापर इतर वस्तूंचा वापर केल्याचे आपल्याला पाहायला दिसते.	विद्यार्थी विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे देतात	
म्हणजेच मध्ययुगीन कालीन वास्तूची रचना व सध्याच्या नगर रचना ही वेगवेगळ्या प्रकारची दिसते तसेच त्यांच्या सोयी सुविधा मध्ये ही वेगवेगळ्या	विद्यार्थी श्रवण करतो	प्रश्नकौशल्य

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	उपकौशल्य
गोष्टींमध्ये फरक दिसतो. वेगवेगळ्या संस्कृतीनुसार नगर रचना व लोकजीवन आपल्याला समजते. याच प्रकारे प्राचीन काळी जे लोकजीवन, त्यांची घरे याची रचना देखील वेगवेगळ्या असलेली आपल्याला समजते. अशाच प्रकारे हडप्पा संस्कृती तिची नगररचना. या काळाने बनविलेली एक भव्य नगररचना होती. तिचा अभ्यास आज आपण करणार आहोत.	विद्यार्थी श्रवण करतो.	कथन कौशल्य

कौशल्य-प्रस्तावना

क्र.	उपकौशल्य	अतिउत्तम	बरा	मध्यम	चांगला	उत्तम
१	पूर्वज्ञान जागृती					
२	कुतूहल निर्मिती					
३	शैक्षणिक साधनाचा वापर					
४	हेतुकथन					
५	फलक लेखन					

सूचना / अभिप्राय : पाठ चांगला झाला

दिनांक   /   /२०२

निरीक्षक प्राध्यापकाची सही

[illegible] शिक्षण संस्थेचे,

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, नंदुरबार.जि.नंदुरबार

सुक्ष्मपाठ टाचण

कौशल्य-प्रस्तावना

विद्यार्थी शिक्षकाचे नाव : शेनवणे विनय प्रकाश

इयत्ता : सहावी तुकडी : — दिनांक : ०३/१२/२०२५

घटक : संस्कृती उपघटक : हडप्पा संस्कृती

शैक्षणिक साधन : स्नानगृहे आदी यांची चित्रे अध्यापन/पुनर्अध्यापन : पुनर्अध्यापन

पूर्वज्ञान : विद्यार्थ्यांना सध्याच्या घरांची व हडप्पा काळातील घरांची रचना व स्नानगृहे यांची माहीती आहे

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	उपकौशल्य
प्रस्तावना :-		
विद्यार्थी मित्रांनो, मागील तासात आपण पाहिले कि सध्याच्या काळातील व हडप्पा काळातील नगररचना सारख्याच आहेत	विद्यार्थी श्रवण करतो	प्रश्नकौशल्य
त्या काळातील स्नानगृहे व पाण्याच्या नाल्या व आताच्या काळातील स्नानगृहे व नाल्या यांमध्ये सुध्दा खुप फरक आढळतो	विद्यार्थी विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे देतो	शैक्षणिक साधनांचा वापर
घरे, स्नानगृहे, बांधण्यासाठी दगडे व माती वापरणे हे त्या हडप्पा काळातील वैशिष्ट्य होते मध्ययुगीन काळात राजे - महाराजांनी बांधलेले किल्ले - राजवाडे यांची रचना कशी असते, निरीक्षण केले का? किल्ले बांधण्यासाठी सर्वात महत्वाचे म्हणजे दगडे वापरण्यात येतात हे आपल्याला समजले तर आताच्या काळात सिमेंट विटा आणी घरे बांधली जात		प्रश्नकौशल्य
	विद्यार्थी श्रवण करतो	हेतुकथन

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	उपकौशल्य
हे आपल्याला समजते म्हणजेच मध्ययुगीन कालीन वास्तू व आजच्या शासनाच्या काळातील नगररचना ही वेगवेगळ्या प्रकारची दिसते त्यांच्या सोयीसुविधा रचना मध्ये ही वेगवेगळ्या गोष्टींचा फरक दिसते हे आपल्याला समजते तसेच लोकजीवन, घरे व त्याची रचना देखील वेगवेगळी असलेली आपल्याला समजते. अशाच प्रकारे हडप्पा संस्कृतीची नगररचना त्या काळात बनविलेली एक भव्य नगररचना होती. तीचा अभ्यास आज आपण करणार आहोत	विद्यार्थी श्रवण करतो	कथन कौशल्य

कौशल्य-प्रस्तावना

क्र.	उपकौशल्य	कनिष्ठ	बरा	मध्यम	चांगला	उत्तम
१	पूर्वज्ञान जागृती					
२	कुतूहल निर्मिती					
३	शैक्षणिक साधनाचा वापर					
४	हेतूकथन					
५	फलक लेखन					

सूचना / अभिप्राय : पाठ-चांगला झाला

Skuni

दिनांक / /२०२

निरीक्षक प्राध्यापकाची सही

जिजामाता शिक्षण संस्थेचे,

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, नंदुरबार.जि.नंदुरबार

सुक्ष्मपाठ टाचण

कौशल्य - स्पष्टीकरण

विद्यार्थी शिक्षकाचे नांव : सोनवणे विजय प्रकाश रोल नं. : १

विषय : इतिहास इयत्ता : सहावी

घटक : इतिहासाची साधने दिनांक : २०/०३/२०२३

उपघटक : अध्यापन/पुर्नअध्यापन : अध्यापन

पुर्वज्ञान : विद्यार्थ्यांना इतिहासाची विविध साधने होती, हे माहित होते.

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	उपकौशल्य
विद्यार्थी मित्र हो, आज आपण अभ्यासणार आहोत. इतिहासातील साधने व इतिहास म्हणजे काय? भुतकाळ घडलेल्या घटकांची कालक्रमानुसार साखरशुद्ध आणि पद्धतशीर दिलेली माहिती म्हणजे इतिहास होय. हा इतिहास आपल्याला कशावरुन कळु शकतो. ते म्हणजे इतिहासाची साधने होय.	विद्यार्थी श्रवण करतात	प्रारंभिक विधान
- इतिहासाची साधने म्हणजे काय? आपल्या पुर्वजांनी वापरलेल्या अनेक वस्तु आजही अस्तित्वात आहेत. त्यांनी लिहून ठेवलेले विविध लेख आपल्याला सापडले आहेत. या साधनांच्या मदतीने आपल्याला इतिहास कळु शकतो. या शिवाय परंपरा, चालीरित्या लोककला, लोकसाहित्य, ऐतिहासीक कागदपत्रे यांच्या आधारे आपल्याला इतिहास कळतो. या सर्वांना इतिहासाची साधने म्हणतात.	विद्यार्थी प्रश्नांची उत्तरे देतात.	उदाहरणांचा वापर

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	फलकलेखन
[illegible] अभिव्यक्तीच्या साधनांचे तीन प्रकार आहेत. (१) मौखिक साधने. (२) लिखित साधने. (३) सांकेतिक साधने.		

कौशल्य-स्पष्टीकरण

उपघटक	पडताळणी श्रेणी				
	कनिष्ठ	बरा	मध्यम	चांगला	उत्तम
प्रास्ताविक विधान		✓			
उदाहरण निवड			✓		
स्पष्टीकरण मुद्दे			✓		
[illegible]			✓		
दुवासाधक शब्दांचा वापर					
अंतिम विधान		✓			
आकलन पडताळा		✓			
	त्रुटीच नाही	अल्पशा	थोड्या	बऱ्याच	खूप जास्त
[illegible] अभाव					
[illegible] अभाव					
[illegible]					

सूचना / अभिप्राय : पाठ चांगला झाला

दिनांक / /२०२

निरीक्षक प्राध्यापकाची सही

जिल्हास्तर शिक्षण संस्थेचे

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, नंदुरबार जि. नंदुरबार

सुक्ष्मपाठ टाचण

कौशल्य - प्रश्न

शाळेचे नाव : सोनवणे विजय प्रकाश

विद्यार्थी शिक्षकाचे नाव : सोनवणे विजय प्रकाश   रोल नं. 64

विषय : इतिहास   इयत्ता : सातवी

घटक : आदर्श राज्यकर्ता   दिनांक : 18/08/2015

उपघटक : संघटन चातुर्य   अध्यापन/पुनर्अध्यापन : अध्यापन

शै. साधने :

पूर्वज्ञान : राज्यकर्ता हा कसा असावा, हे थोड्या प्रमाणात विद्यार्थ्यांना माहीत असते

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	उपयोजन
विद्यार्थी मित्रांनो आज आपण आदर्श राज्यकर्ता कसा असावा हे अभ्यासणार आहोत स्वराज्य स्थापनेपूर्वी महाराष्ट्रात कोणाकोणाचे राज्य होते?	विद्यार्थी ऐकतात.	पूर्वज्ञानावर आधारित प्रास्ताविक विधान
स्वराज्य स्थापने पूर्वी महाराष्ट्रात आदीलशाही, निजामशाही, पोर्तुगीज व मुघल या सत्तांचे वर्चस्व होते. या सत्तांविरुद्ध कोणी संघर्ष केला?		निम्नस्तरीय प्रश्न
या सत्ताविरुद्ध शिवाजी महाराजांनी संघर्ष केला व सर्व प्रकारच्या प्रतिकूल परिस्थितीत सामोरे जाऊन त्यावर मात केली त्यांनी स्वतंत्र व सार्वभौम असे स्वराज्य स्थापन केले.	विद्यार्थी प्रश्न विचारतात.	संदेशातील बदल उच्च स्तरीय प्रश्न

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	उपकौशल्य
स्वराज्य स्थापने साठीच्या संघर्ष करतांना महाराजांना अनेक मोठ्या संकटांना सामोरे गेले अफजलखान भेटीचा प्रसंग पन्हाळ्याचा वेढा, शाहिस्तेखान वरील छापा, आग्र्याहून करून घेतलेली सुटका हे सर्व प्रसंग गोष्टीमध्ये होते. त्यांनी या प्रसंगावर यशस्वीपणे मात केली.	विद्यार्थी हे वेगवेगळे प्रश्न विचारतात.	शिक्षकांची हालचाल. [illegible] प्रश्न

कौशल्य- प्रश्न कौशल्य

उपकौशल्य	पदनिश्चयन श्रेणी				
	कनिष्ठ	बरा	मध्यम	चांगला	उत्तम
विषयाशी सुसंगत प्रश्न					
व्याकरण शुद्धता	✓	✓			
शृंखलाबद्धता		✓			
प्रश्नांचे वितरण					
सुस्पष्ट उच्चारण		✓			
प्रवाहन	✓				
उच्चस्तरीय प्रश्न			✓		
निम्नस्तरीय प्रश्न		✓			

सूचना / अभिप्राय : पाठ चांगला झाला

दिनांक / /२०२

Skvani
निरीक्षक प्राध्यापकाची सही

जिजामाता शिक्षण संस्थेचे,

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, नंदुरबार.जि.नंदुरबार

सुक्ष्मपाठ टाचण

कौशल्य - चेतक बदल

शाळेचे नांव :

इ.वर्ग :

विद्यार्थी शिक्षकाचे नांव : सोनवणे विनय प्रकाश

पाठ क्र. 04

विषय : इतिहास

प्रकार : हस्ताक्षरी

घटक : हडप्पा संस्कृती

दिनांक : १८/०४/२०२३

उपघटक : हडप्पा संस्कृती

अध्ययन/पुर्वज्ञान : अध्यापन

शै.साधने : हडप्पा कालीन घराची चित्रे, गुहा चित्र, भांडी,

पूर्वज्ञान : विद्यार्थ्यांना प्राचीन संस्कृतीच्या बाबतीत माहिती होते.

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	उपयोजन
विद्यार्थी मित्रांनो प्राचीन काळात अनेक संस्कृती होवून गेल्या आहेत. एखाद्या संस्कृतीचे नाव सांगा? प्राचीन काळात ग्रीक मेसोपोटेमिया बाबीलोन प्राचीन रोम प्राचिन चिन. हडप्पा संस्कृती भारत भर आपन त्या पाठामध्ये हडप्पा संस्कृती विषयी अनेक माहिती मिळवू	विद्यार्थी ऐकतात.	शिक्षकाची हालचाल प्रारंभिक विधान
इ.स. १९२१ मध्ये पंजाब मधील रावी नदीच्या काठी हडप्पा येथे उत्खननाला प्रथम सुरू झाले. म्हणून या संस्कृतीला हडप्पा संस्कृती हे नाव मिळाले. या संस्कृतीला सिंधु संस्कृती या नावाने ओळखले जाते.	विद्यार्थी प्रश्न विचारतात.	संवेदन कक्षातील बदल

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	उपकौशल्य
हडप्पाच्या दक्षिणेला सुमारे ६५० km अंतरावर सिंधु नदीच्या खोऱ्यात मोहेंजोदडो येथे उत्खनन झाले. हडप्पा आणि मोहेंजोदडो या दोन्ही स्थळांच्या उत्खननातून वस्तू आणि वास्तू यांचे जे अवशेष सापडले त्यांच्यात कमालीचे साम्य होते.	विद्यार्थी [illegible] प्रश्न विचारतील	शिक्षकाची हालचाल

कौशल्य- चेतक बदल

उपकौशल्य	पदनिर्धारण श्रेणी				
	कनिष्ठ	कमी	मध्यम	चांगला	उत्तम
शिक्षकाची हालचाल					
शिक्षकाचे हावभाव					
कौशल्याच्या पध्दतीत बदल					
संवेदन माध्यम बदल					
शाब्दिक सहभाग					
कृतीयुक्त सहभाग					

सूचना / अभिप्राय : lesson was good

दिनांक / /२०२

[illegible signature]

निरीक्षक प्राध्यापकाची सही

शिक्षणमाला शिक्षण संस्थेचे,

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, नंदुरबार.जि.नंदुरबार

सुक्ष्मपाठ टाचण

कौशल्य - कथन

विद्यार्थी शिक्षकाचे नाव : विनय प्रकाश सोनवणे रोल नं.

विषय : मराठी इयत्ता : पाचवी

घटक : अति तिथे माती दिनांक : 8 / 06 / 2023

उपघटक : अध्यापन/पुनर्अध्यापन : अध्यापन

पूर्वज्ञान : विद्यार्थ्यांना पूर्वीच्या काळात राजे महाराजे यांच्या गोष्टी थोडक्यात माहिती होती.

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	उपकौशल्य
विद्यार्थी मित्रांनो तुम्हाला गोष्टी ऐकायला आवडतात चला मग आज आपण एक गोष्ट ऐकू या गोष्ट ही काल्पनिक आहे. चक्रमादित्य नावाचा राजा होता. त्याने दरबार भरला होता. चक्रमादित्य महाराज दरबारात प्रवेश करतात.	विद्यार्थी श्रवण करतो	कथन कौशल्य
सेवक :- समशेर बहाद्दुर श्रीमंत चक्रमादित्य महाराजांचा जय जयकार असो. (सर्वजण जयजयकार करतात महाराज आपले कदम चालत सिंहासनाकडे जातात. तेथे बसून सांगतात.) बसा मंडळी बसा सर्वजण बसतात महाराज प्रधानास विचारतात कशी काय आहे राज्याची हालचाल?	विद्यार्थी उत्तरे देतात	स्पष्टीकरण कौशल्य

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	
प्रधान रात्र जागून आपल्या कोणाचे रक्षण करतो आणि शिपाई खूप कष्ट करतात. शिवाय लोक सुखात राहतात. महाराज म्हणाले धान्य इत्यादि चोरी तर होत नाही ना? प्रधान म्हणाले हो! कोणी चोरी करत नाही. कायदा जोर तिथे चोख काम करत आहेत. महाराज म्हणाले कारण कोण! चोर होणार आहे का? प्रधान म्हणाले बिलकुल नाही चार चोर शिपायांचे शेज झाले.	विद्यार्थी लक्षपूर्वक ऐकतात.	

कौशल्य- कथन

	उपकौशल्य	पर्यवेक्षणाच्या नोंदी				
		अतिशय कमी	कमी	मध्यम	चांगला	उत्तम
१	शुद्ध व स्पष्ट उच्चार					
२	भाषेतील ओघवतेपणा					
३	भावानुकूल आवाज					
४	विषयातील सुसंगतता					
५	प्रमुख मुद्द्यांवर जोर					

सूचना / अभिप्राय : पाठ चांगला झाला
कथन चांगले केले

दिनांक / /२०२

[signature]

शिक्षणशास्त्र विकास संस्थेचे

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, नंदुरबार.जि.नंदुरबार

सेतू पाठ टाचण

शाळेचे नाव ____________________ दि.क्र.

विद्यार्थी शिक्षकाचे नाव [illegible] ____________ रोल नं. ०५

विषय इतिहास ____________ इयत्ता सहावी

घटक संस्कृती ____________ दिनांक १८/७/२०२३

उपघटक हडप्पा संस्कृती ____________ पाठ क्र. पाठ क्र.३

दृ.साधने [illegible] हडप्पा कालीन, घरे, मुद्रा, भांडी [illegible]

पूर्वज्ञान विद्यार्थ्यांना [illegible] संस्कृती बद्दल थोडक्यात माहिती आहे.

पाठ्यांश पृथक्करण

विद्यार्थ्यांना हडप्पा संस्कृती समजून घेण्यास मदत करणे. हडप्पा संस्कृतीचा इ.स.पूर्व [illegible] मध्ये पंजाब [illegible] काही हडप्पा [illegible] [illegible]. म्हणून या संस्कृतीला हडप्पा संस्कृती म्हणतात.

आशय घटक :- ① हडप्पा संस्कृती. * घरे व नगर रचना * मुद्रा व भांडी * महास्नान गृह	सूत्र :-
उद्दिष्टे व स्पष्टीकरण	
ज्ञान- ① विद्यार्थ्यांना नगररचनेची थोडक्यात माहिती आहे. आकलन ① विद्यार्थ्यांना हडप्पा संस्कृतीच्या नगर रचनेची माहिती समजून घेण्यास मदत करणे. ② विद्यार्थी नगर रचनेची माहिती सांगतो. उपयोजन : विद्यार्थी हडप्पा संस्कृतीचा लोकजीवन व [illegible] लोकजीवनाशी तुलना करतो. कौशल्य : ① विद्यार्थी चित्राचे निरीक्षण करतो. ② विद्यार्थी नकाशातील ठिकाणांचे निरीक्षण करतो.	

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	उपकौशल्य
प्रस्तावना :- विद्यार्थी मित्रांनो, जगात अनेक संस्कृत्या होऊन गेल्या आहेत. आपल्या भारत देशात ही संस्कृती होती आहे. देशात हि संस्कृती होती आहे. उदा. मेसोपोटेमिया, बाबीलोन, प्राचीन रोम, प्राचीन चीन अशीच विविध संस्कृती होत्या. आपण आज या पाठात हडप्पा संस्कृती ची माहिती अभ्यासणार आहोत. हडप्पा संस्कृती ही उगम पावली व तिचा विस्तार कसा झाला, व या संस्कृतीने आपले कसे काय आहे हे शिकायचे आहे	विद्यार्थी उत्तरे देतात	प्रश्न कौशल्य
हेतुकथन :- आज आपण हडप्पा संस्कृती समजून घेऊ	विद्यार्थी श्रवण करतो किंवा करतात.	कथन कौशल्य
विषय विवेचन :- ① हडप्पा संस्कृती :- इ.स. (१९२१) मध्ये पंजाबमधील रावी नदीच्या काठी हडप्पा येथे उत्खनन प्रथम सुरू झाले म्हणून या संस्कृतीला हडप्पा संस्कृती हे नाव मिळाले. याच संस्कृतीला सिंधु संस्कृती या नावाने ओळखले जाते. ही एक नागरी संस्कृती आहे. या संस्कृतीचा कालखंड इ.स. पूर्व 2700 इ.स. पूर्व 1500 मानला जातो.		

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	उपकौशल्य
हडप्पाच्या दक्षिणेला सुमारे ६५० किलोमीटर अंतरावर सिंधु नदीच्या खोऱ्यात मोहेंजोदडो येथे उत्खनन झाले तेथे हडप्पा आणि मोहेंजोदडो येथील वास्तू आणि वस्तू साम्य दिसून आले.	विद्यार्थी श्रवण करतात	कथन कौशल्य
② घरे आणि नगर रचना हडप्पा संस्कृतीच्या लोकांची घरे आणि नगर बांधकामे प्रामुख्याने भाजलेल्या विटांचे होते. काही ठिकाणी कच्च्या विटा आणि दगडांचा वापरही केला जात.	विद्यार्थी प्रश्नांची उत्तरे देतात	स्पष्टीकरण कौशल्य
रस्ते रुंद असून एकमेकांना काटकोनात छेदतील अशा पद्धतीने बांधलेले असून तयार होणाऱ्या मोकळ्या जागेत घरे बांधली जात.	विद्यार्थी फोटोचे निरीक्षण करतात.	
संकलन :- ① हडप्पा संस्कृतीच्या विकास कोणत्या नदीच्या खोऱ्यात झाला? ② हडप्पा कालीन घरे कशाची बांधलेली असतात ③ हडप्पा कालीन मुद्रा प्रामुख्याने कोणत्या आकाराच्या असत? ④ महास्नान गृहाची रुंदी किती मीटर होती	विद्यार्थी उत्तरे देतात	प्रश्न कौशल्य.

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	[illegible]
उपयोजन :- ① हडप्पा संस्कृतीला --- नावाने ओळखले जाते? ② हडप्पा संस्कृतीच्या लोकांनी घरे --- विटांनी बांधलेली असतात? ③ मुद्रांवर विविध --- आकृत्या असतात? ④ नदीच्या नमुन्यामध्ये नगरांचे --- होय.	विद्यार्थी उत्तर देतात	उपयोजन कौशल्य
समारोप - तर विद्यार्थी मित्रांनो, आज आपण हडप्पा संस्कृती नगररचना भांडी, नाली व स्नानगृह यांची माहिती घेतली. गृहपाठ - हडप्पा येथील महास्नानगृहाचे सविस्तर माहिती लिहून आणा.	विद्यार्थी श्रवण करतात.	श्रवण कौशल्य

फलक लेखन

पाठ क्र. ३ हडप्पा संस्कृती इ. ६वी
विषय - इतिहास

① हडप्पा संस्कृती: इ.स. (१९२१)
"सिंधु संस्कृती असेही म्हणतात.
② घरे व नगर रचना
③ मुद्रा-भांडी मुद्रा ह्या स्टिएटाइट नावाच्या दगडापासून बनवत असे
④ महास्नान गृह :- मोहेंजोदडो येथे महास्नान गृह सापडले.

सूचना / अभिप्राय : पाठ चांगला झाला
फलक लेखन चांगले केले

दिनांक / /२०२

[signature]
निरीक्षक प्राध्यापकाची सही

[illegible]

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, नंदुरबार. जि. नंदुरबार

सेतू पाठ टाचण

शाळेचे नाव : ____________ दी.सं. :

विद्यार्थी शिक्षकाचे नाव : सोनवणे विजय प्रकाश   रोल नं. : ०९

विषय : मराठी   इयत्ता : आठवी

घटक : आई (कविता)   दिनांक : 13/06/2023

उपघटक : ____________ पाठ क्र. : ____________

ही सत्रे : ____________

पूर्वज्ञान : विद्यार्थ्यांना आपापल्या आईवडिलांचे महत्त्व, आपल्या [illegible] असे माहित आहे.

पाठ्यांश पृथक्करण

विद्यार्थ्यांना [illegible] लिखित 'आई' या कवितेचा आशय समजून घेण्यास मदत करणे. आई या कवितेत [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] आपल्या मुलांच्या शिक्षणासाठी [illegible] [illegible]

मुख्य घटक :- आई ① आईचे वात्सल्याबद्दलचे [illegible]	मुद्दे :-
उद्दिष्टे व स्पष्टीकरणे	
ज्ञान : विद्यार्थ्यांना [illegible] [illegible] [illegible] माहित आहे. आकलन : विद्यार्थ्यांना 'आई' या कवितेचा आशय समजून घेण्यास मदत करतो. उपयोजन : विद्यार्थी [illegible] [illegible] [illegible] आईचे [illegible] करतो. कौशल्य : विद्यार्थी कवितेचा आशय समजून घेतो.	

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	[illegible]
प्रस्तावना - विद्यार्थी मित्रांनो आज आपण [illegible] या कवितेचा भावार्थ समजून घेणार आहोत. ही कविता [illegible] यांनी लिहिली असून ती आपल्या [illegible] आहे. एका अशिक्षित आईची आपल्या मुलाच्या शिक्षणासाठी कशा प्रकारे [illegible] धडपड करते. ती एका गायीच्या व वासराच्या माध्यमातून या कवितेत आपण अभ्यासणार आहोत	विद्यार्थी उत्तरे देतात	प्रश्न कौशल्य
हेतुकथन - आज आपण 'माय' ही कविता समजून घेऊ.	विद्यार्थी श्रवण करतात	कथन कौशल्य
विषय विवेचन :- * माय :- या कवितेत एका अशिक्षित आईची मुलाच्या शिक्षणासाठी रात्रंदिवस कष्ट करण्याची तयारी आहे. अशाच आई विषयी कृतज्ञतेची भावना यांचे चित्रण कवितेमध्ये समर्पक शब्दांत व्यक्त केले आहेत.		

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	[illegible]
हंबरून वासराले चाटते जवा, त्याच नजरं लेकराले दिसते माझी माय।। [illegible] माय नाही राती [illegible] [illegible] हिंडे [illegible] [illegible] [illegible] नव्हती माय. शुद्धीमंधी [illegible] ही [illegible] होती [illegible] पासनं [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] पोटभर माय	विद्यार्थी काळजीपूर्वक श्रवण करतात	
जेव्हा गाय हंबरून वासराला चाटते. रानात [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] नसायची शुद्धीमध्ये आल्यावर मला [illegible] [illegible] [illegible] आणायची व मला [illegible] घालायची	विद्यार्थी मनोगतात्मक प्रश्नांची उत्तरे देतात विद्यार्थी भावार्थ समजून घेतात	
स्वाध्याय - ① माय ही कविता कोणाची लिहीत आहे? ② कवितेची भूमिका काय आहे? ③ हंबरून वासराले म्हणजे काय आहे? ④ आईची कृतज्ञतेची भावना यांची कशाची तुलना केली आहे?	प्रश्न कौशल्य	

शिक्षक कृती	विद्यार्थी कृती	[illegible]
उपयोजन - ① आपण ही कविता ---- यांनी लिहिलेली आहे. ② ---- ही कवितेची मुख्य दोन ③ [illegible] गावाची ---- यांनी तुलना केली आहे.	विद्यार्थी उत्तरे देतात	उपयोजन कौशल्य
समारोप - तर विद्यार्थी मित्रांनो आज आपण माझे या कवितेचा आशय शिकलो. गृहपाठ :- उद्या येताना कवितेवरून वर्णन लिहून आणा.	विद्यार्थी श्रवण करतात.	श्रवण कौशल्य

फलक लेखन

विषय :- मराठी   दि. 13/08/2023

भाव   इ. 5वी.

① [illegible]
② [illegible]
③ [illegible] - [illegible]

सूचना / अभिप्राय : पाठ चांगला झाला
शैक्षणिक साधनांचा वापर करावा
स्पष्टीकरण चांगले केले

दिनांक / /202

[illegible]
निरीक्षक प्राध्यापकाची सही

JES
Jijamata Education Society's
COLLEGE OF EDUCATION (B.ed.)
Year of Establishment -2008
NANDURBAR.
NCTE Code -WRC/5-6/102nd/2008/30597
FOUNDER PRESIDENT Late Dr.Dilliprao More
PRESIDENT Smt. Shobhatai D. More
Ref. No. -JES/BED/
Date -

सूचना

सर्व शिक्षक व शिक्षकेत्तर सूचित करण्यात येते की, शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ च्या कामकाजा विषयी चर्चा करण्यासाठी प्राचार्य दालनात आज दि. १२/०६/२०१८ रोजी दु. ०१:३० वाजता उपस्थित रहावे.

१. प्राचार्य डॉ. संजय शिंदे

२. प्रा. संजय बी. खिल्लारे

३. प्रा. सायसिंग एफ. वळवी.

४. प्रा. संदिप डी. भदाणे.

५. प्रा. डॉ. युवराज व्ही. पाटील.

प्राचार्य

(डॉ. संजय एस. शिंदे)

सूचना

सर्व शिक्षक व शिक्षकेत्तर सूचित करण्यात येते की, शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० च्या कामकाजा विषयी चर्चा करण्यासाठी प्राचार्य दालनात आज दि. ११/०६/२०१९ रोजी दु. ०१:३० वाजता उपस्थित रहावे.

१ प्राचार्य डॉ. संजय शिंदे

२ प्रा. संजय बी. खिल्लारे

३ प्रा. सायसिंग एफ. वळवी.

४ प्रा. संदिप डी. भदाणे.

५ प्रा. डॉ. युवराज व्ही. पाटील.

प्राचार्य
(डॉ. संजय एस. शिंदे)

JES
Jijamata Education Society's
COLLEGE OF EDUCATION
Year of Establishment -2008
(B.ed.)
NANDURBAR.
NCTE Code -WRC/5-6/102nd/2008/30597
FOUNDER PRESIDENT
Late Dr.Dilipreo More
PRESIDENT
Smt. Shobhatai D. More
Ref. No. -JES/BED/
Date -

सूचना

सर्व शिक्षक व शिक्षकेत्तर सूचित करण्यात येते की, शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ च्या कामकाजा विषयी दि. १३/०६/२०२० रोजी दु. ०२:०० वाजता ऑनलाईन झुम ऍप वर मिटींग आयोजित करण्यात आली आहे. तरी सर्वानी ऑनलाईन सभेत उपस्थित रहावे.दु. ०१:३० वाजता उपस्थित रहावे.

१. प्राचार्य डॉ. संजय शिंदे

२. प्रा. सायसिंग एफ. वळवी.

३. प्रा. संदिप डी. भदाणे.

४. प्रा. डॉ. युवराज व्ही. पाटील.

प्राचार्य

(डॉ. संजय एस. शिंदे)

Address - P.B.No.4, Waghoda Road, NANDURBAR. 425 412 (M.S.) Ph. (02564) 230169
www.jijamataeducation.org email : jesbed127@gmail.com

सूचना

सर्व शिक्षक व शिक्षकेत्तर सूचित करण्यात येते की, शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ च्या कामकाजा विषयी दि. १४/०६/२०२१ रोजी दु. ०२:०० वाजता ऑनलाईन गुगल मीट ऍप वर मिटींग आयोजित करण्यात आली आहे. तरी सर्वानी ऑनलाईन सभेत उपस्थित रहावे.दु. ०१:३० वाजता उपस्थित रहावे.

१. प्राचार्य डॉ. संजय शिंदे
२. प्रा. सायसिंग एफ. वळवी.
३. प्रा. संदिप डी. भदाणे.
४. प्रा. डॉ. युवराज व्ही. पाटील.

प्राचार्य
(डॉ. संजय एस. शिंदे)

सूचना

सर्व शिक्षक व शिक्षकेत्तर सूचित करण्यात येते की, शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ च्या कामकाजा विषयी दि. १६/०६/२०२२ रोजी दु. ०२:०० वाजता आयोजित करण्यात आली आहे. तरी सर्वानी सभेत उपस्थित रहावे.दु. ०१:३० वाजता उपस्थित रहावे.

१. प्राचार्य डॉ. संजय शिंदे

२. प्रा. सायसिंग एफ. वळवी.

३. प्रा. संदिप डी. भदाणे.

४. प्रा. डॉ. युवराज व्ही. पाटील.

प्राचार्य

(डॉ. संजय एस. शिंदे)

JES
Jijamata Education Society's
COLLEGE OF EDUCATION
Year of Establishment -2008
(B.ed.)
NANDURBAR.
NCTE Code -WRC/5-6/102nd/2008/30597
FOUNDER PRESIDENT
Late Dr.Dilliprao More
PRESIDENT
Smt. Shobhatai D. More
Ref. No. -JES/BED/
Date -

-: महत्वाची सूचना :-

सर्व सहकारी प्राध्यापकांना सूचित करण्यात येते की, दिनांक ४ जानेवारी २०२१ पासून आपला जनरल पेपर व मेथड या विषयांचे ऑनलाईन मार्गदर्शन, वेबिनार घ्यावे. विदयार्थ्यांच्या What app ग्रुपवर प्राध्यापकांनी स्टडी मटेरियल, नोटस, पीडीएफ तयार करून पाठवावे व आपण कोणत्या वेळेला किती तासिका, कोणत्या विषयाच्या तासिका, कोणते विषय व काय शिकवले त्यांची नोंद घेवुन एक प्रत स्वतः जवळ ठेवावी व दुसरी मा. प्राचार्य यांच्याकडे जमा करावी.

विदयापीठाच्या पुढील आदेश प्राप्त होई पर्यंत 'वर्क फ्रॉम होम' ऑनलाईन काम करावे. याची प्रत्येक विषय शिक्षकाने नोंद घ्यावी.

आपला

प्राचार्य
(डॉ. संजय एस. शिंदे)

पो.बॉक्स नं.०४, वाघोदा रोड, नंदुरबार.४२५ ४१२ जि.नंदुरबार. दूरध्वनी क्र.(०२५६४) २३०१६९
www.jijamataeducation.org email : jesbed127@gmail.com

Address - P.B.No.4, Waghoda Road, NANDURBAR. 425 412 (M.S.) Ph. (02564) 230169
www.jijamataeducation.org email : jesbed127@gmail.com

JES
Jijamata Education Society's
COLLEGE OF EDUCATION
(B.ed.)
Year of Establishment -2008
NANDURBAR.
NCTE Code -WRC/5-6/102nd/2008/30597
FOUNDER PRESIDENT
Late Dr.Dilliprao More
PRESIDENT
Smt. Shobhatai D. More
Ref. No. -JES/BED/
Date -

-: महत्वाची सूचना :-

सर्व सहकारी प्राध्यापकांना सूचित करण्यात येते की, दिनांक १०/०२/२०२२ रोजी बी.एड द्वितीय वर्षाचे प्रात्यक्षिक कार्याबाबत सहविचार सभा आयोजित करण्यात आली आहे. तरी सर्वांनी प्राचार्य दालनात वेळेवर उपस्थित रहावे.

१. प्राचार्य डॉ. संजय शिंदे

२. प्रा. सायसिंग एफ. वळवी.

३. प्रा. संदिप डी. भदाणे.

४. प्रा. डॉ. युवराज व्ही. पाटील.

आपला प्राचार्य

(डॉ. संजय एस. शिंदे)

Address - P.B.No.4, Waghoda Road, NANDURBAR 425 412 (M.S.) Ph. (02564) 230169
www.jijamataeducation.org email : jesbed127@gmail.com

जिजामाता शिक्षण संस्थेचे
शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, नंदुरबार
राष्ट्रीय सेवा योजना
06/10/2023 10:10

MUSTER ROLL

ATTENDANCE REGISTER

FOR THE MONTH OF [illegible] २०२२ **201**

Abbreviation to be used marking the attendance
P - Present
A - Absent without leave
CL - Casual Leave

Sr. No.	NAME OF EMPLOYEE	DESIGNATION	PAY P.M.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	General Leave Till last month	General leave in this month	Total General leave in the year	Remarks
१	[illegible]				P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	A	A		P	P	P		P	P		P	P				
२	[illegible]				P	P	P	P	P	P		P	P	A	A	A	P		A	A	P	P	P	P		P	A	P		A	P		P	P				
३	[illegible]				A	P	P	A	A	P		P	P	P	P	P	P		P	P	A	A	P	P		P	P	P		A	A		P	P				
४	[illegible]				P	P	P	P	A	A		A	A	A	A	P	P		P	P	P	P	P	A		A	P	P		A	A		P	P				
५	[illegible]				P	P	P	P	P	P		A	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	A		A	P	P		A	A		P	P				
६	[illegible]				P	P	P	P	P	P		A	P	P	P	P	P		P	P	P	P	A	A		P	A	P		A	A		P	P				
७	[illegible]				P	A	P	A	A	A		P	P	P	P	P	P		P	A	A	P	P	P		P	A	P		A	A		P	P				
८	[illegible]				P	P	P	x	P	P		A	A	P	P	P	P		A	A	P	P	P	P		P	A	P		A	A		P	P				
९	[illegible]				P	A	A	P	P	P		A	A	P	P	P	P		P	P	A	A	P	P		A	P	P		A	P		P	P				
१०	[illegible]				P	P	P	P	A	A		A	A	A	A	A	A		P	P	P	A	P	P		A	P	P		P	P		P	P				
११	[illegible]				P	A	A	P	P	P		P	P	A	A		P		P	P	A	A	A	A		A	P	P		P	P		P	P				
१२	[illegible]				P	P	A	P	A	P		P	P	A	A	A	P		P	P	P	P	P	P		A	P	P		P	P		P	P				
१३	[illegible]				P	P	P	P	P	A		P	P	A	A	A	P		P	P	P	P	P	P		A	P	P		P	P		P	P				
१४	[illegible]				P	A	P	P	P	P		P	P	A	A	A	P		A	A	A	A	A	P		P	A	P		P	P		P	P				
१५	[illegible]				P	P	P	P	P	P		P	P	A	A	A	P		P	P	P	P	P	P		A	P	P		P	P		P	P				
१६	[illegible]				P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	A	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P		P	P		P	P				
१७	[illegible]				P	P	P	P	P	P		P	P	A	A	A	P		P	P	P	P	P	P		A	P	P		P	P		P	P				
१८	[illegible]				P	A	P	P	P	P		P	P	A	A	A	P		A	A	A	P	P	P		P	P	P		P	P		P	P				
१९	[illegible]				P	A	P	P	P	P		P	P	A	A	A	P		A	A	A	P	P	P		P	P	P		P	P		P	P				
२०	[illegible]				P	A	P	P	P	P		P	P	A	A	A	P		P	P	P	P	A	A		A	A	P		P	P		A	A				
२१	[illegible]				P	A	P	P	P	P		P	P	P	A	A	A		P	P	P	P	A	A		A	A	P		P	P		P	P				
२२	[illegible]				P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		A	A	A	A	A	A		P	A	P		P	P		A	A				
२३	[illegible]				P	P	P	P	P	P		P	A	P	P	P	P		P	P	A	A	A	A		A	A	P		P	P		A	P				
२४	[illegible]				P	P	P	P	P	P		A	A	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	A	P		P	P		P	P				
२५	[illegible]				P	P	P	P	P	P		A	A	P	P	P	P		P	P	P	P	A	A		P	A	P		P	P		A	A				
२६	[illegible]				A	P	P	P	P	P		A	A	P	P	P	P		P	P	A	A	P	P		P	P	P		P	P		A	A				
२७	[illegible]				A	P	P	P	P	P		A	A	P	P	P	P		A	A	P	P	P	P		P	P	P		P	P		P	P				
२८	[illegible]				P	P	P	P	P	A		P	P	A	A	A	P		A	A	A	P	P	P		P	P	P		P	P		P	P				
२९	[illegible]				P	P	P	P	A	A		P	P	A	A	A	A		A	A	P	P	P	P		P	P	P		P	P		P	P				
३०	[illegible]				A	P	P	P	A	A		A	A	A	A	A	A		P	P	P	P	P	P		A	P	P		P	P		P	P				

MUSTER ROLL

ATTENDANCE REGISTER

FOR THE MONTH OF मार्च 2023 **201**

Abbreviation to be used marking the attendance
P - Present
A - Absent without leave
CL - Casual Leave

Sr. No.	NAME OF EMPLOYEE	DESIGNATION	PAY P.M.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	General Leave Taken	General Leave in the month	Total General Leave in the year	Remarks
[illegible]	[illegible]				P	A	A	A	A	A		P	P	P	P	P	P		P	P	A	A	A	P		P	P	A		A	A		A	P				
[illegible]	[illegible]				P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	A	A		P	P		P	P				
[illegible]	[illegible]				P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	P	A	P	A	P		P	P	P		P	P		P	P				
[illegible]	[illegible]				P	P	P	P	P	A		P	P	P	P	P	P		P	P	A	A	P	P		P	A	P		P	P		P	P				
[illegible]	[illegible]				A	P	P	A	P	A		P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	A	P		P	A	P		P	P		P	P				
[illegible]	[illegible]				P	P	P	A	A	P		P	P	P	P	P	P		P	P	A	P	A	P		P	A	P		P	P		P	P				
[illegible]	[illegible]				A	P	A	P	A	P		A	P	P	P	P	P		P	P	A	P	P	P		P	P	P		A	P		P	P				
[illegible]	[illegible]				A	A	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	A	P		P	P	P		A	P		P	P				
[illegible]	[illegible]				P	P	A	P	A	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	A	A		P	P	P		A	P		P	P				
[illegible]	[illegible]				A	P	P	A	P	A		P	P	P	P	P	P		P	P	A	P	A	P		A	P	P		A	P		P	P				
[illegible]	[illegible]				P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P	A	P	A		A	P	P		A	P		P	P				
[illegible]	[illegible]				P	P	P	P	A	P		P	P	P	P	P	A		P	P	A	P	A	P		P	P	P		P	P		P	P				
[illegible]	[illegible]				P	P	A	P	A	P		P	P	P	P	P	A		A	A	P	A	P	A		A	P	P		P	P		P	P				
[illegible]	[illegible]				P	P	P	A	P	A		P	P	P	P	P	P		A	A	A	P	A	P		A	P	P		P	A		P	P				
[illegible]	[illegible]				P	A	A	A	P	P		P	P	P	P	P	A		P	P	A	P	A	P		P	P	P		P	A		P	P				
[illegible]	[illegible]				P	P	P	A	P	A		P	P	P	P	P	A		P	P	A	A	A	P		P	P	A		P	A		P	P				
[illegible]	[illegible]				A	P	A	P	A	A		P	P	P	P	P	A		A	P	P	P	P	P		A	P	A		P	P		P	P				
[illegible]	[illegible]				A	P	P	A	P	A		P	P	P	P	P	A		A	P	P	P	P	P		P	P	A		A	P		P	P				
[illegible]	[illegible]				A	A	P	A	P	A		P	P	P	P	P	A		P	P	P	P	P	P		A	P	P		A	P		P	P				
[illegible]	[illegible]				A	P	P	P	P	A		P	P	P	P	P	A		A	A	P	P	P	P		P	P	P		A	P		P	P				
[illegible]	[illegible]				A	P	P	P	A	A		P	P	P	P	P	P		A	A	P	P	P	P		P	P	P		P	P		P	P				
[illegible]	[illegible]				A	P	P	P	A	A		P	P	P	P	P	P		A	A	A	A	A	P		P	P	P		P	P		P	P				
[illegible]	[illegible]				A	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P		A	A		P	P				
[illegible]	[illegible]				A	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	A		P	P	P	P	P	P		P	P	A		A	A		P	P				
[illegible]	[illegible]				A	P	P	A	A	A		P	P	P	P	P	A		P	P	P	P	P	P		P	P	A		P	P		A	P				

MUSTER ROLL

ATTENDANCE REGISTER — **FOR THE MONTH OF** [illegible] **201**

Abbreviation to be used marking the attendance
P - Present
A - Absent without leave
CL - Casual Leave

Sr. No.	NAME OF EMPLOYEE	DESIGNATION	P.A/P.F.M	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	General Leave Till last month	General leave in this month	Total General leave in the year	Remarks
१	[illegible]			A	A	A	A	A		P		A	P	P	A		P	P	P	P	P	P		P	P	A	A	P	P		A	P	A					
२	[illegible]			A	A	A	A	A		P		A	A	A	A		P	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P					
३	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P					
४	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	P	P		P	P	P	A	A	A		P	A	P	A	P	P		P	P	P					
५	[illegible]			A	A	A	A	P		A		P	P	P	P		A	A	A	A	A	A		P	P	P	P	P	P		P	P	P					
६	[illegible]			A	A	P	A	A		P		-	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	A	A					
७	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	A	A					
८	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	A	A					
९	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	A	A					
१०	[illegible]			A	A	P	A	A		A		A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	A	A					
११	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	P	A		A	A	A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	A	A					
१२	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	A	A	A	A	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P					
१३	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		P	P	P	P	P	P		P	P	P					
१४	[illegible]			A	A	A	A	A	A	A		A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		P	P	P	P	P	P		P	P	P					
१५	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		P	P	P	P	P	P		P	P	P					
१६	[illegible]			A	A	A	P	A		P		A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		P	A	A	P	P	A		A	A	P					
१७	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		P	P	P	P	P	P		P	A	P					
१८	[illegible]			A	A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	A	P	A	A	A		P	P	P					
१९	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	P	P	P	P	P		A	A	A					
२०	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		P	P	P	P	P	P		A	A	P					
२१	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		P	P	P	P	A	A		A	A	P					
२२	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		P	P	P	P	P	P		P	P	P					
२३	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	A	P	A	A	A		P	P	P	P	A	A		A	P	P					
२४	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		P	P	P	P	P	P		P	P	P					
२५	[illegible]			A	A	A	A	P		A		A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	A	A					
२६	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A			P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P					
२७	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A			P	P	P	A	A		A	A	P	P	P	P		P	P	P					
२८	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A			A	A	A	A	A		A	A	P	P	P	P		P	P	P					
२९	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A			A	A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		P	P	P					
३०	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A			A	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P					

MUSTER ROLL

ATTENDANCE REGISTER

FOR THE MONTH OF नोव्हेंबर 2011 **201**

Abbreviation to be used marking the attendance
P - Present
A - Absent without leave
CL - Casual Leave

Sr. No.	NAME OF EMPLOYEE	DESIGNATION	PAY P.M.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	General Leave Till last month	General leave in this month	Total General leave in the year	Remarks
[illegible]	[illegible]			A	A	P	P	P		A		P	P	P	P		P	P	P	P	P	A		A	P	P	P	A	A		A	A	P					
[illegible]	[illegible]			P	P	P	P	P		A		P	P	P	A		P	A	A	P	P	P		A	P	P	P	P	P		P	P	P					
[illegible]	[illegible]			P	P	P	P	P		P		P	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	A	P	P	P	A		A	A	A					
[illegible]	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P					
[illegible]	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	P	A		P	A	A	A	A	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P					
[illegible]	[illegible]			P	P	P	P	A		A		P	P	P	P		A	P	P	P	P	P		A	A	A	A	A	A		P	P	P					
[illegible]	[illegible]			P	P	P	P	P		A		P	P	P	P		A	P	P	P	P	P		P	P	P	P	A	A		P	A	A					
[illegible]	[illegible]			P	P	P	P	P		A		P	P	P	P		A	A	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P					
[illegible]	[illegible]			P	P	P	P	P		A		P	P	P	P		A	P	P	P	P	A		A	A	A	A	P	P		P	P	P					
[illegible]	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	P	P	A		P	A	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P					
[illegible]	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		P	P	P	P	P	P		A	A	A	A	A	A		A	A	A					
[illegible]	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		P	A	P	A	P	P		P	P	A	A	A	P		A	A	A					
[illegible]	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		P	P	P	A	A	A		P	P	P	P	P	P		P	P	P					
[illegible]	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		P	A	A	A	A	A		A	A	P	P	P	P		P	P	P					
[illegible]	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		P	P	P	P	P	P		A	P	P	P	P	P		A	P	P					
[illegible]	[illegible]			A	P	P	A	A		A		A	A	A	A		P	P	P	P	A	P		A	P	P	P	P	P		P	P	P					
[illegible]	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	P	P	P	P	P		A	A	A	P	P	P		P	P	P					
[illegible]	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P					
[illegible]	[illegible]			A	A	A	A	P		P		P	P	P	P		A	A	A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	P	A					
[illegible]	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	A	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	P	P					
[illegible]	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	A	A	A	A	A		A	A	A	A	P	P		P	P	P					
[illegible]	[illegible]			A	A	P	P	P		P		P	P	P	P		A	P	A	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	A	A					
[illegible]	[illegible]			A	A	A	A	A		A		A	A	A	A		A	P	P	P	P	P		P	P	P	P	P	P		P	A	A					
[illegible]	[illegible]			A	A	A	P	P		P		P	P	P	P		A	P	A	A	P	P		P	P	P	P	P	P		P	P	A					
[illegible]	[illegible]			P	P	P	P	P		P		P	P	P	P		A	P	P	P	A	A		P	A	P	A	A	A		P	P	A					
[illegible]	[illegible]			P	P	P	P	P		P		P	P	P	P		A	P	A	P	P	A		A	A	A	A	A	A		A	A	P					